

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 676

din 25 noiembrie 2025

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) pct. 15 și 23, ale art. 3 alin. (1) pct. 31 lit. d), ale art. 5 alin. (1) lit. g), ale art. 7 alin. (1), ale art. 8 lit. b), ale art. 9, ale art. 11 alin. (2), ale art. 12 alin. (1) lit. b), ale art. 13 alin. (1), ale art. 18 alin. (2) lit. b), ale art. 20 alin. (2), ale art. 21 lit. a), b) și c), ale art. 22 alin. (1), ale art. 28 alin. (1) lit. i), ale art. 39, ale art. 43, ale art. 44 alin. (5), ale art. 51, ale art. 54, ale art. 55, ale art. 56, ale art. 60, ale art. 66, ale art. 67 alin. (6), ale art. 101 alin. (2), ale art. 102 alin. (1) lit. a) pct. (i), lit. b) și c) și alin. (5) din Legea privind plata pensiilor private, precum și a legii, în ansamblul său

Elena-Simina Tănăsescu	— președinte
Asztalos Csaba-Ferenc	— judecător
Mihai Busuioc	— judecător
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dacian-Cosmin Dragoș	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 43-70 din Legea privind plata pensiilor private, precum și a legii în ansamblul său, formulată de 28 de senatori aparținând Grupului parlamentar al Alianței pentru Unirea Românilor. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 12.274 din 16 octombrie 2025 și constituie obiectul Dosarului nr. 4.411A/2025.

2. De asemenea, pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii privind plata pensiilor private, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 12.281 din 16 octombrie 2025 și constituie obiectul Dosarului nr. 4.412A/2025.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, se formulează, în esență, **următoarele critici** de neconstituționalitate:

4. Se susține că este încălcat **principiul egalității în drepturi, instituindu-se o discriminare pe criteriul tipului de boală** între persoanele care suferă de cancer și cele care suferă de alte boli grave și potențial fatale. Această diferențiere creează o categorie privilegiată de bolnavi care pot accesa integral propriile economii acumulate în fondurile de pensii private, în timp ce alte categorii de pacienți, aflați în situații medicale comparabile sau chiar mai grave din perspectiva prognosticului vital, a gradului de invaliditate și a impactului asupra calității vieții, sunt private de dreptul de a-și gestiona propriile resurse financiare.

5. Sunt menționate exemplificativ o serie de categorii de pacienți, care suferă de alte afecțiuni decât cele oncologice, și a căror situație justifică, în opinia autorilor obiecției, plata integrală a sumelor cu care au contribuit, sunt detaliate și explicate riscurile vitale și sunt evidențiate dificultățile deosebite cu care aceștia se confruntă: bolnavii cu afecțiuni cardiovasculare severe; pacienții care au suferit accidente vasculare cerebrale cu sechele neurologice invalidante majore; persoanele cu insuficiență renală cronică în stadiu terminal; bolnavii cu afecțiuni neurodegenerative precum boala Alzheimer în stadii moderate spre avansate sau boala Parkinson în stadii avansate; pacienții cu ciroză hepatică decompensată; persoanele cu diabet zaharat cu complicații severe; bolnavii cu

boli pulmonare obstructive cronice în stadii avansate; pacienții cu scleroză multiplă în forme progresive severe.

6. Cu privire la aceștia, autorii sesizării semnalează caracterul arbitrar al discriminării instituite prin legea criticată, considerând că, în absența oricărui criteriu obiectiv, rațional și medical, legea criticată nu oferă nicio justificare medicală, științifică, statistică sau de altă natură pentru diferențierea arbitrară între categoriile de bolnavi. Arată că nu există niciun studiu medical, nicio recomandare a Organizației Mondiale a Sănătății, nicio dovadă științifică și nicio analiză comparativă care să demonstreze că pacienții oncologici au o nevoie superioară sau mai legitimă de acces la propriile economii decât pacienții cu alte boli grave. Autorii sesizării precizează că există criterii medicale relevante și obiective, stabilite în practica medicală internațională, care ar trebui să guverneze o legislație echitabilă pentru acordarea accesului la propriile economii în situații de boală gravă. Este vorba despre: prognosticul vital pe termen scurt, respectiv speranța de viață estimată de către specialiști pe baza datelor clinice, paraclinice și evolutive ale bolii; gradul de invaliditate și dependență; necesitatea unor tratamente medicale costisitoare care depășesc capacitatea financiară normală a unui pensionar și care nu sunt integral acoperite de sistemul public de sănătate; impactul bolii asupra capacității de muncă și asupra veniturilor familiei. Toate aceste criterii medicale obiective, validate științific și utilizate în practica medicală internațională, sunt întrunite în mod egal sau chiar mai pronunțat de numeroase boli nononcologice. Lipsa oricărei referințe la aceste criterii demonstrează caracterul arbitrar și neștiințific al diferențierii instituite.

7. Se susține că este încălcat principiul egalității, care presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit de lege, nu sunt diferite. Dimpotrivă, situații care sunt în mod obiectiv diferite pot justifica, în raport cu scopul specific pe care îl urmărește norma legală, tratamente diferențiate. Cu toate acestea, orice diferențiere instituită de lege trebuie să fie bazată pe criterii obiective, raționale, rezonabile și proporționale și trebuie să existe o legătură logică și necesară între criteriul de diferențiere ales și scopul legitim urmărit de legiuitor. Or, situațiile medicale ale pacienților oncologici și ale pacienților cu alte boli grave sunt fundamental similare, dacă nu chiar identice. Astfel, din perspectiva *gravității medicale*, atât cancerul în stadii avansate, cât și bolile cardiovasculare severe, accidentele vasculare cerebrale majore sau bolile neurodegenerative progresive sunt afecțiuni cu prognostic rezervat sau sever, care pun în pericol viața pacientului pe termen scurt sau mediu. Din perspectiva *necesității accesului la fonduri financiare pentru tratament*, toate aceste boli necesită tratamente costisitoare, îngrijiri medicale specializate, dispozitive medicale scumpe, medicamente inovatoare care nu

sunt integral decontate de sistemul public și adaptări ale mediului de viață. Din perspectiva *impactului asupra calității vieții pacientului și a familiei acestuia*, toate aceste boli grave produc suferință fizică și psihică intensă, reduc dramatic autonomia și capacitatea de autoîngrijire, necesită suport permanent din partea familiei sau a îngrijitorilor profesioniști și generează costuri directe și indirecte substanțiale care epuizează rapid economiile familiale. Din perspectiva *impactului social și economic*, toate aceste boli transformă persoane active și productive în persoane dependente de îngrijire, generează absențe prelungite de la locul de muncă sau chiar incapacitate totală de muncă și creează o povară pentru sistemul de sănătate publică și cel de asistență socială. Având în vedere aceste similități evidente, distincția operată de lege este vădit arbitrară, lipsită de orice rațiune obiectivă și disproporționată față de orice scop legitim.

8. Se mai susține că există o suspiciune de influență nedeclarată și de capturare a procesului legislativ. Astfel, caracterul arbitrar și neexplicat al diferențierii criticate ridică suspiciuni cu privire la modul în care legea a fost elaborată și adoptată, în sensul că această diferențiere ar fi mai degrabă rezultatul unui lobby medical sectorial sau al unor presiuni din partea asociațiilor de pacienți oncologici care sunt mai bine organizate decât asociațiile pacienților cu alte boli.

9. Transformarea unei legi economice, care ar fi trebuit să reglementeze în mod neutru și echitabil accesul cetățenilor la propriile economii de pensii în diverse situații de necesitate, într-un instrument de ierarhizare medicală a suferinței umane reprezintă o abatere gravă de la principiile unui stat de drept modern și democratic. Este profund nonetic și **contrar demnității umane** să se sugereze că suferința unui pacient cu cancer este mai demnă de compasiune, mai meritorie de suport legislativ și mai legitimă în ceea ce privește accesul la propriile resurse financiare decât suferința unui pacient cu alt tip de afecțiune. Se invocă și efectul de stigmatizare și de ierarhizare a valorii umane, arătându-se că prin acordarea unui tratament privilegiat pacienților oncologici legea sugerează implicit că viața și suferința acestora comportă o valoare superioară vieții și suferinței pacienților cu alte boli grave, creând o ierarhie a demnității umane bazată pe criteriul naturii bolii, contrar art. 1 alin. (3) din Constituție.

10. Se mai susține că legea criticată încalcă **dreptul de proprietate privată**, garantat de art. 44 și art. 136 alin. (5) din Constituție. În argumentarea acestei critici, autorii obiecției aduc în discuție natura juridică a fondurilor de pensii private. În acest sens se arată că, potrivit art. 48 alin. (1) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, art. 78 alin. (1) din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative și art. 87 alin. (1) din Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale, sumele acumulate în conturile individuale reprezintă proprietatea privată a participanților. Administratorii fondurilor au doar un drept de gestiune, iar statul exercită o supraveghere publică, fără să dispună de aceste active.

11. Se susține că soluțiile legislative cuprinse în art. 51, 55, 56, 60 și 66 din legea criticată instituie limitări ale dreptului de proprietate al participantului asupra activului personal deținut în contul său și ale libertății contractuale, disproporționate în raport cu scopul urmărit de legiuitor, prin faptul că (i) obținerea unei pensii private este condiționată de încheierea unui contract de plată, (ii) este împiedicată retragerea participantului din contractul de plată și încasarea integrală a activului personal din contul său individual printr-o plată unică și (iii) este limitat cuantumul pensiei lunare.

12. Contribuțiile către Pilonul II, în cuantum de 4,75% din salariul brut, reprezintă o parte din remunerația muncii prestate de angajat, care este reținută obligatoriu prin lege pentru a fi investită în vederea asigurării unui venit de pensie suplimentar

față de pensia publică din Pilonul I. Contribuțiile către Pilonul III sunt și mai clar marcate ca fiind proprietate privată, deoarece sunt complet voluntare și rezultă dintr-o decizie liberă și conștientă a contribuabilului de a economisi o parte din venitul său pentru viitor.

13. Se arată că atât contribuțiile către Pilonul II, cât și cele către Pilonul III au fost deja supuse impozitării la momentul reținerii din salariul brut. Salariul brut include impozitul pe venit, astfel încât contribuția către fondurile de pensii se face dintr-un venit deja impozitat. Aceasta înseamnă că cetățeanul a plătit deja către stat impozitul datorat pentru veniturile din muncă, iar suma transferată către fondurile de pensii private reprezintă o economie realizată din venitul net disponibil, chiar dacă tehnic este reținută din salariul brut pentru simplificare administrativă. Prin legea criticată se realizează o **restrângere severă și disproporționată a dreptului de dispoziție, respectiv privarea de 70% din proprietate**. Se exemplifică diverse situații concrete în care cetățenii ar putea avea nevoie de acces rapid la sume mai mari, pentru a demonstra că restricția de 70% reprezintă o privare substanțială de dreptul de proprietate și de libertatea de a dispune de propriile resurse conform propriilor priorități și valori. Statul impune o viziune paternalistă, conform căreia cetățenii nu sunt suficient de responsabili sau de inteligenți pentru a-și gestiona propriile economii.

14. Pentru a argumenta caracterul inechitabil, disproporționat și discriminatoriu al acestei restricții aplicabile regimului fondurilor de pensii private, autorii sesizării fac o **comparație cu alte forme de economisire și de investiții financiare**: depozitele bancare, titlurile de stat emise de către Ministerul Finanțelor, fondurile mutuale și fondurile tranzacționate la bursă și chiar investițiile imobiliare. Consideră că nu există nicio justificare rațională, proporțională și constituțională pentru această diferențiere drastică în ceea ce privește banii economisiți în fonduri de pensii private față de orice altă formă de economisire disponibilă, când acești bani provin din exact aceeași sursă — venitul propriu al cetățeanului, care a fost deja impozitat la momentul obținerii.

15. Se mai critică **neconstituționalitatea dublei impozitări și a cumulului dintre această restricție și regimul fiscal aplicabil la retragere**, susținându-se că România aplică cea mai defavorabilă combinație posibilă dintre restricții cantitative și impozitare, combinație care echivalează, practic, cu o confiscare parțială a proprietății private și care nu are echivalent în niciuna dintre țările invocate de Guvern ca justificare pentru această legislație. Autorii obiecției arată, în esență, că se ajunge la o formă de dublă sau chiar triplă impozitare, în primul rând întrucât contribuțiile au fost făcute din salariul brut, care a fost deja supus impozitării pe venit la momentul obținerii, iar, în al doilea rând, ca urmare a faptului că, la retragere, se aplică din nou CASS de 10% pe partea semnificativă a sumei. În al treilea rând, se aplică impozit pe „câștigul” realizat prin investiții, deși acest câștig ar trebui tratat similar câștigurilor de capital din alte investiții financiare, unde impozitarea este mai favorabilă sau chiar inexistentă sub anumite praguri. România aplică astfel cea mai restrictivă și mai defavorabilă combinație, prin limitarea severă de retragere la doar 30% plus impozitarea semnificativă prin CASS și impozit pe câștig. Această măsură legislativă echivalează, în termeni practici și economici, cu o **confiscare parțială a proprietății private**.

16. Se mai susține că legea supusă controlului de constituționalitate **încalcă libertatea economică și principiul neretroactivității consacrate de art. 45 și art. 15 alin. (2) din Constituție**.

17. Sub acest aspect, autorii sesizării subliniază **natura juridică fundamental distinctă a Pilonului II și a Pilonului III**, iar aplicarea acelorași restricții draconice la ambii piloni ignoră diferențe fundamentale, care justifică tratamente legislative

complet diferite. Astfel, Pilonul II de pensii private, cunoscut și sub denumirea de *pensii private obligatorii*, a fost instituit în România prin Legea nr. 411/2004 și reprezintă o componentă obligatorie a sistemului public de asigurări sociale. Caracterul obligatoriu al Pilonului II derivă din faptul că toți angajații sub o anumită vârstă la momentul introducerii sistemului sunt obligați prin lege să contribuie o cotă din salariul lor brut către un fond de pensii administrat privat. În prezent, această cotă este de 4,75% din salariul brut și este reținută automat de către angajator, fără ca angajatul să aibă opțiunea de a refuza această contribuție sau de a opta pentru o altă destinație a acestor fonduri. Natura obligatorie a Pilonului II îi conferă o funcție de protecție socială imperativă similară celei a Pilonului I, pensiile publice de stat. Dacă această funcție legitimă de protecție socială poate justifica, într-o anumită măsură, existența unor reglementări mai stricte privind modalitatea de accesare a acestor fonduri, situația Pilonului III, cunoscut și sub denumirea de *pensii private facultative*, este radical și fundamental diferită. Acesta reprezintă o componentă complet voluntară, lăsată la libera alegere a fiecărui cetățean. Contribuțiile la Pilonul III sunt 100% facultative, rezultând dintr-o decizie liberă, conștientă și autonomă a participantului de a economisi o parte din venitul său curent pentru a-și suplimenta veniturile de pensie viitoare. Pilonul III reprezintă, în esență sa juridică, un contract privat voluntar între două părți private: pe de o parte, cetățeanul care dorește să economisească, iar, pe de altă parte, administratorul fondului de pensii facultative, care este o societate privată autorizată de Autoritatea de Supraveghere Financiară. Acest contract este guvernat de principiile generale ale dreptului civil privind libertatea contractuală, autonomia de voință a părților și caracterul consensual al obligațiilor asumate. La momentul încheierii contractului de aderare la un fond de pensii facultative, participantul și administratorul negociază și acceptă o serie de condiții contractuale, inclusiv schema de investiții care va fi urmată de fond, nivelul comisioanelor percepute de administrator pentru gestionarea activelor, condițiile și modalitățile de retragere a fondurilor acumulate, precum și opțiunile de lichiditate disponibile în diverse circumstanțe. Pentru Pilonul III, statul nu are niciun interes legitim să impună modalități restrictive de retragere care contravin acordului de voință dintre părțile contractante. Participantul la Pilonul III a ales în mod liber să economisească într-un anumit mod, într-un anumit fond, cu anumite condiții negociate, iar intervenția legislativă care **modifică retroactiv aceste condiții contractuale** reprezintă o încălcare gravă a principiului libertății contractuale, a principiului securității raporturilor juridice și, în cele din urmă, a dreptului de proprietate privată.

18. Obligarea participantului care îndeplinește condițiile pentru deschiderea dreptului la pensie privată să încheie contract de plată cu un fond de plată autorizat (art. 51 din legea criticată), lipsirea acestuia de posibilitatea de a-și retrage integral activul personal și limitarea cuantumului avansului din pensie care poate fi primit ca plată unică de către participant (art. 55), restrângerea libertății de stabilire a cuantumului pensiei lunare (art. 56, art. 60 și art. 66) sunt măsuri care nu își găsesc justificarea în instrumentul de prezentare și motivare a legii criticate.

19. Se invocă **încălcarea principiului libertății contractuale consacrat de art. 45 din Constituție și a principiului *pacta sunt servanda***. Se precizează că, înainte de adoptarea legii contestate, participanții aveau dreptul, conform legislației existente și contractelor încheiate, să retragă integral fondurile acumulate fie dintr-o singură tranșă la momentul pensionării, fie eşalonat pe o perioadă de până la cinci ani, conform opțiunii lor libere. Legea contestată intervine cu **efect retroactiv** asupra tuturor contractelor existente și modifică fundamental condițiile de retragere, limitând accesul la

maximum 30% din fondurile acumulate sub formă de retragere unică și impunând eşalonarea restului de 70% pe o perioadă de opt ani sau sub formă de rentă viageră. Această modificare legislativă unilaterală a condițiilor contractuale reprezintă o încălcare flagrantă a principiului libertății contractuale și a principiului *pacta sunt servanda*. Participanții la Pilonul III și-au asumat contribuții voluntare pe parcursul mai multor ani sau chiar decenii, bazându-se pe anumite condiții contractuale negociate și acceptate la momentul aderării. Modificarea retroactivă a acestor condiții în defavoarea participantului, fără consimțământul acestuia și fără nicio compensație, echivalează cu o repudiare legislativă a obligațiilor contractuale asumate de stat prin cadrul legal existent la momentul încheierii contractelor.

20. Se subliniază că în cazul Pilonului III, spre deosebire de Pilonul II, nu poate fi invocată o funcție imperativă de protecție socială care ar justifica intervenția statului. Pilonul III este opțional, iar cei care au ales să contribuie la acest pilon au făcut-o din proprie inițiativă, în baza unei evaluări personale a avantajelor și dezavantajelor acestei forme de economisire.

21. Se susține că se încalcă **principiul proporționalității**, făcându-se în acest sens referire la testul de proporționalitate dezvoltat în jurisprudența constituțională și europeană. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (Cauza *Beleyer împotriva Italiei*, 2000; *Kopecky împotriva Slovaciei*, 2004), orice ingerință a statului contra proprietății trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim de interes public și să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. În lipsa unui scop clar definit și a unei compensații adecvate, ingerința devine o privare de proprietate nejustificată, echivalând cu o exproprierie indirectă.

22. Astfel, în ceea ce privește *scopul legitim urmărit*, autorii obiecției arată că s-a invocat protejarea cetățenilor împotriva cheltuirii iresponsabile a economiilor de pensie. Deși acest scop ar putea părea legitim, reflectând o preocupare paternalistă a statului pentru bunăstarea cetățenilor, totuși, legitimitatea acestui scop este profund discutabilă într-o societate democratică matură care respectă autonomia individuală și libertatea de alegere a adulților. Aplicarea acestui paternalism în mod universal tuturor cetățenilor, fără nicio distincție sau individualizare, este disproporționată și injustă.

23. În ceea ce privește *adecvarea măsurii la scopul declarat*, se arată că, în cazul de față, chiar dacă am accepta că protejarea cetățenilor de cheltuirea iresponsabilă a economiilor reprezintă un scop legitim, restricția de 70% din dreptul de retragere nu este un mijloc adecvat pentru a atinge acest scop, deoarece restricția nu diferențiază între situațiile în care retragerea integrală ar fi o decizie financiară prudentă și cele în care ar fi o decizie nesăbuită și nu abordează în niciun fel problema educației financiare, care este adevărata cauză profundă a eventualelor decizii financiare nesăbuite. De asemenea, restricția ignoră complet diversitatea situațiilor personale și a nevoilor specifice fiecărui pensionar, impunând un regim uniform și rigid tuturor. Se arată că există numeroase alte soluții în afară de restricția drastică de 70% care ar putea atinge scopul declarat, de protejare a cetățenilor împotriva deciziilor financiare nesăbuite, dar cu o afectare mult mai redusă a dreptului de proprietate și a autonomiei personale.

24. Autorii sesizării susțin că măsura limitării retragerilor la 30% nu întrunește nici criteriul echilibrului just sau al raportului rezonabil cost-beneficiu. În ceea ce privește beneficiile, arată că sunt în cel mai bun caz speculative și necuantificate, mai ales că persoanele care au economisit constant timp de zeci de ani pentru pensie, demonstrând prudență și planificare financiară, nu se încadrează în profilul psihologic al persoanelor impulsive și iresponsabile care ar cheltui rapid toate economiile pe bunuri frivole. În schimb, costurile restricției sunt multiple și

substanțiale, afectând nu doar indivizii direct vizați, ci și familiile acestora și societatea în ansamblu. Astfel, costurile rezidă în pierderea dreptului de dispoziție asupra a 70% din propriile economii, pierderea autonomiei și a demnității personale.

25. În condițiile în care expunerea de motive justifică intervenția legislativă prin necesitatea alinierii sistemului de pensii private din România la principiile de bază ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și absența unei legi care să stabilească organizarea și funcționarea fazei de plată a pensiilor private, fără a prezenta deficiențele care se impun a fi remediate, măsurile de limitare a atributului de dispoziție al dreptului de proprietate privată asupra activului personal și de restrângere a libertății contractuale nu îndeplinesc condițiile de a fi necesare și proporționale pentru realizarea unui scop legitim urmărit. Astfel cum este prezentat în expunerea de motive, acumulările realizate prin contribuțiile plătite se regăsesc în conturile individuale ale participanților, astfel că nu există vreun impediment pentru ca acestea să fie acordate participanților fie ca o plată unică, fie eşalonat într-un interval care nu este semnificativ mai mic decât cel de 8 ani prevăzut la art. 60 din legea supusă controlului.

26. Totodată, măsurile decise sub aspectul limitării dreptului de a dispune cu privire la activul personal deținut în contul de pensii facultative nu sunt proporționale scopului legitim urmărit, în condițiile în care la baza acestui sistem de pensii facultative se află contractul de societate civilă încheiat între participanți și administratorii fondurilor, în conformitate cu prevederile Codului civil, materializat sub forma unui act individual de aderare la prospectul schemei de pensii facultative.

27. În aceste condiții, limitarea dreptului de dispoziție asupra activului fondului de plată nu este o măsură adecvată pentru atingerea scopului legitim urmărit, neîndeplinind exigențele testului ingerinței minime, și nu păstrează un just echilibru între interesele în concurs, aspect ce este de natură să contravină prevederilor constituționale ale art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate privată, raportate la art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

28. Mai mult, limitarea valorii pensiei lunare aferente pensiei de tip retragere programată la valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public de pensii, prevăzută la art. 60 alin. (4) din legea criticată, respectiv determinarea valorii pensiei lunare aferente pensiei de călătorie exclusiv de către furnizor, conform art. 66, măsuri care se aplică atât cu privire la pensiile administrate privat (Pilonul II), dar și în ceea ce privește pensiile facultative (Pilonul III), reprezintă o ingerință nejustificată asupra dreptului de proprietate și libertății contractuale, care produce un dezechilibru grav al intereselor în concurs, aspect de natură să contravină prevederilor constituționale ale art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate privată și ale art. 136 alin. (5) privind proprietatea, raportate la art. 53 din Constituție privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. În lipsa unui scop clar definit și a unei compensații adecvate, ingerința devine o privare de proprietate nejustificată, echivalând cu o exproprierie indirectă.

29. Totodată, soluția legislativă potrivit căreia fondurile de pensii private nu vor mai efectua plata pensiilor, urmând să se înființeze entități distincte, respectiv fonduri de plată a pensiilor private, cărora li se vor transfera fondurile acumulate și care urmează să efectueze plățile către membrii fondului de pensie, este una disproporționată, care implică multiplicarea riscurilor determinate de posibila insolvență fie a fondului de pensii private, fie a fondului de plată a pensiilor private, precum și a costurilor, având în vedere că fiecare dintre aceste entități va percepe propriile comisioane, în scopul acoperirii cheltuielilor și realizării de profit. În prezent, membrii fondurilor de pensii private se află în raporturi contractuale cu un singur astfel de

fond, în vreme ce, în concepția legii criticate, aceste raporturi contractuale se vor diviza, plata urmând a fi efectuată de o altă entitate, nou-înființată în acest scop, fără a fi fundamentat în mod real de ce sunt necesare această divizare și multiplicare a costurilor care vor fi suportate de beneficiarii pensiilor private, pe care această divizare o implică.

30. Se susține că nu există o cerință explicită a OCDE privind restricțiile de retragere, deși Guvernul român, prin documentele de fundamentare a proiectului legii contestate, a invocat în mod repetat, ca justificare pentru adoptarea acestei legislații restrictive, necesitatea aderării la organizația menționată. În realitate, OCDE nu impune țărilor membre sau candidate nicio cerință specifică privind procentul exact care poate fi retras din fondurile de pensii private la momentul pensionării. Autorii obiecției analizează diversitatea reală a sistemelor de pensii din țările membre OCDE, susținând că Guvernul român a făcut o selecție tendențioasă a exemplelor prezentate, omițând deliberat numeroase țări cu sisteme mult mai favorabile contribuabililor. În acest context, autorii obiecției acuză și o manipulare a procesului legislativ prin invocarea presiunilor externe, întrucât invocarea aderării la OCDE ca justificare principală pentru legislația contestată ridică întrebări serioase privind integritatea procesului legislativ și respectarea suveranității decizionale a Parlamentului român.

31. Autorii sesizării invocă și **încălcarea art. 47 din Constituție**, arătând că, pentru persoanele în vârstă și mai ales pentru cele cu boli grave sau invalidități, asigurarea unui nivel de trai decent poate fi complexă și costisitoare. Aceste persoane au nevoi specifice care depășesc nevoile de bază ale populației generale, astfel că economiile acumulate de-a lungul vieții active, inclusiv în fonduri de pensii private, reprezintă adesea singura resursă suplimentară disponibilă pentru a acoperi aceste costuri majore și pentru a asigura un nivel de trai decent în ciuda bolii sau invalidității.

32. Se mai susține că dispozițiile legii criticate creează un tratament juridic diferențiat între participanți aflați în situații identice, cum ar fi între persoanele care au acumulat contribuții anterior modificării și cele care contribuie ulterior, fără un criteriu obiectiv și rezonabil. Or, principiul egalității nu exclude tratamente diferențiate, însă acestea trebuie să fie justificate pe rațiuni obiective, să aibă proporționalitate și să nu conducă la discriminări arbitrare.

33. Se susține că este încălcat și **principiul legalității, al securității raporturilor juridice și al încrederii legitime**, prevăzut de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, legea criticată neîndeplinind cerințele de accesibilitate, claritate, precizie și previzibilitate. Cu privire la această critică se argumentează că, din examinarea prevederilor cuprinse în capitolul XII al legii referitoare la răspunderea juridică, se ajunge la concluzia că **nu sunt respectate criteriile de accesibilitate, claritate, precizie și previzibilitate** și nici principiile legalității și proporționalității în **reglementarea infracțiunilor și contravențiilor** prevăzute de legea criticată.

34. Astfel, conform **art. 101 alin. (2) din lege**, este incriminată ca infracțiune „furnizarea de către o persoană de activități fără a deține autorizația sau aprobarea necesară conform prevederilor prezentei legi”. Or, utilizarea unei astfel de exprimări, generale, fără a indica în concret ce fel de activități, nu respectă cerințele de claritate și previzibilitate ce intră în conținutul principiului legalității.

35. Prevederile art. 102, referitoare la incriminarea contravențiilor, abundă în neclarități și neconcordanțe. Este indicată, în acest sens, reglementarea paralelă cu privire la fapta prevăzută în cuprinsul **art. 102 alin. (1) lit. a) pct. (i)**, potrivit căruia reprezintă contravenție nerespectarea „obligațiilor prevăzute în cuprinsul prezentei legi și în reglementările A.S.F. emise în aplicarea acesteia”, iar, pe de altă parte, în cuprinsul

art. 102 alin. (1) lit. c) sunt stabilite contravenții prin trimitere expresă la normele care instituie obligații în sarcina furnizorilor.

36. Se susține că, pentru respectarea cerințelor de claritate, previzibilitate și accesibilitate, era necesară reglementarea unor criterii exprese care să indice modalitatea în care încălcarea obligațiilor instituite reprezintă contravenție atunci când pentru constatarea faptei sunt necesare aprecieri de ordin subiectiv din partea organului constator, cum este cazul obligațiilor stipulate în cuprinsul **art. 21 lit. a) și c)**, care vizează desfășurarea activității furnizorilor prin raportare la valori morale, precum „onestitate” sau „corectitudine”, sau prin raportare la obligații de diligență, a căror nerespectare implică o apreciere subiectivă în sarcina personalului însărcinat cu atribuții de control și constatare.

37. De asemenea, prin normele de trimitere instituite sunt incriminate drept contravenții în sarcina furnizorului anumite nerespectări, care, în realitate, nu vizează atribuțiile acestuia. De exemplu, trimiterea la prevederile **art. 27 alin. (6)** nu stabilește o obligație în sarcina furnizorului, ci în sarcina persoanei care conduce structura de audit. În măsura în care se urmărește sancționarea contravențională și a faptelor săvârșite de alte categorii de persoane, textul legal ar trebui să indice în mod expres.

38. Totodată, în cuprinsul **art. 102 alin. (1) lit. b)** se rețin drept contravenții „nerespectarea de către depozitar, de către persoanele desemnate să asigure conducerea departamentelor/compartimentelor de depozitare și/sau custodie, a obligațiilor acestora în legătură cu activitatea desfășurată în cadrul sistemului de plată a pensiilor private”. Or, utilizarea unei sintagme generice prin raportare la nerespectarea „obligațiilor” nu respectă principiul legalității și exigențele constituționale trasate de Curtea Constituțională în situații similare.

39. Soluția prevăzută la **art. 102 alin. (5)** din lege, prin care sunt stabilite limitele minime și maxime ale amenzii pentru persoane fizice de la 2.000 la 2.000.000, iar pentru persoane juridice de la 0,1% la 0,5% din cifra de afaceri, conduce la **încălcarea principiului proporționalității**, întrucât fixarea unor limite atât de extinse face greu de individualizat în concret cuantumul sancțiunii în raport cu gradul de pericolozitate a faptei, lăsând la aprecierea organului constator o marjă nejustificat de largă de aplicare a cuantumului.

40. Se mai invocă nerespectarea cerințelor de calitate și previzibilitate și referitor la definiția prevăzută la **art. 3 alin. (1) pct. 23** furnizorilor de pensii private, întrucât nu rezultă de câte ori și potrivit cărui act normativ este realizată autorizarea furnizorilor de pensii private, în condițiile în care se face referire la sintagmele „a căror autorizare este în vigoare” și „care sunt autorizate de către ASF în conformitate cu prevederile prezentei legi”. Textul astfel propus nu determină cu precizie și fără echivoc regimul juridic aplicabil furnizorilor de pensii private.

41. Referitor la definiția prevăzută la **art. 3 alin. (1) pct. 31** cu privire la „persoana afiliată”, se susține că ipotezele normative cuprinse la lit. d) și e) se suprapun, determinând un paralelism legislativ, interzis de prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

42. Referitor la condițiile de autorizare, utilizarea repetată a sintagmelor „documente prevăzute în reglementările A.S.F.”, „în reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi” [**art. 5 alin. (1) lit. g, art. 7 alin. (1), art. 9**] este neclară, imprimă un caracter neprevizibil condițiilor de autorizare/respingere a autorizării și este de natură să încalce principiul ierarhiei actelor normative, câtă vreme se instituie posibilitatea extinderii documentelor necesare în vederea autorizării printr-un act normativ de nivel infralegal. Critica este valabilă în toate situațiile cuprinse în lege prin care se delegează stabilirea unor condiții

esențiale printr-un act normativ infralegal, emis de A.S.F. [spre exemplu, **art. 8 lit. b), art. 9 lit. b), art. 12 alin. (1) lit. b), art. 13 alin. (1), art. 20 alin. (2), art. 22 alin. (1), art. 28 alin. (1) lit. i)**].

43. Se mai arată că instituirea, prin **art. 11 alin. (2)**, a posibilității ca, în procedura de autorizare, A.S.F. să poată solicita „documente și informații suplimentare”, nereglementate la nivel de lege, încalcă principiul legalității, în componenta privind calitatea legii.

44. La **art. 12 alin. (1) lit. b)** nu rezultă ce presupune „a încălcat grav prevederile prezentei legi și/sau ale reglementărilor A.S.F. emise în aplicarea acesteia”, în procedura de retragere a autorizării furnizorului.

45. La **art. 18 alin. (2) lit. b)** este neclar ce presupune situația financiară solidă de care trebuie să dispună entitatea, iar la lit. e) nu este clar ce implică probitatea morală a persoanelor fizice.

46. La **art. 20 alin. (2)**, soluția privind respingerea motivată a solicitării de fuziune sau divizare pentru „orice alte situații stabilite prin reglementările ASF” echivalează cu o extindere nepermisă a motivelor de refuz, care încalcă principiul previzibilității și securității juridice, fiind lăsate la latitudinea autorității de reglementare. Or, se impunea ca motivele de refuz să fie reglementate prin norme primare, iar nu la nivel infralegal. Aceeași critică este valabilă și pentru soluția cuprinsă la **art. 22 alin. (1)**.

47. La **art. 21 lit. b)** se reglementează obligația furnizorului de a evita conflictele de interese, însă noțiunea nu este definită în cuprinsul legii și nici nu există vreo normă de trimitere la legislația specială aplicabilă în materie pentru determinarea conținutului conceptului.

48. La **art. 39** nu este clar ce presupun „cerințele de competență profesională”, norma fiind lipsită de precizie și previzibilitate.

49. Este neclară și natura juridică a fondului de plată, prevăzut la **art. 43**, în condițiile în care, pe de o parte, potrivit art. 3 pct. 20, acesta este entitatea constituită printr-un contract de societate, iar, pe de altă parte, contractul de societate este calificat drept contract de adeziune, deși se prevede, în același timp, că este guvernat de Codul civil. Natura neclară a acestui contract imprimă un caracter neprevizibil regimului juridic aferent fondurilor de plată.

50. Reglementările privind contractul de plată sunt neclare, determinând dificultăți în aplicarea acestor norme. Astfel, potrivit definiției contractului de plată de la **art. 3 alin. (1) pct. 15**, obiectul contractului nu este plata pensiei, ci garantarea plății pensiei și manifestarea acordului de voință de a fi parte la contractul de societate, respectiv la fondul de plată a pensiilor private. Potrivit **art. 44 alin. (5)**, „contractul de societate reprezintă un contract-cadru de adeziune la care membrul devine parte prin semnarea/încheierea contractului de plată”. Or, contractul-cadru și contractul de adeziune reprezintă două tipuri distincte de contracte, care se exclud, așa cum rezultă din dispozițiile art. 1.175 și art. 1.176 alin. (1) din Codul civil.

51. La **art. 51 alin. (2)** este neclară sintagma „cu respectarea prevederilor legale aplicabile, inclusiv a celor referitoare la valoarea minimă garantată conform legii sau prospectului”. Din această perspectivă, multiplele texte care cuprind sintagma sau fac referiri la „prevederi legale în vigoare”, „condiții legale aplicabile”, fără circumstanțierea acestora, imprimă un caracter neclar legii.

52. La **art. 67 alin. (6)** este neclară situația juridică a pensiei neplătite între data suspendării și data de la care se reia plata acesteia, având în vedere că membrul, beneficiarul sau supraviețuitorul are un drept de proprietate asupra pensiei.

53. Se mai arată că legiuitorul a omis să reglementeze **norme tranzitorii referitoare la situația raporturilor juridice în derulare**, născute din aderarea la fondurile de pensii private reglementate potrivit prevederilor Legii nr. 411/2004, la fondurile de pensii facultative reglementate de Legea nr. 204/2006, respectiv la fondurile de pensii ocupaționale reglementate de Legea nr. 1/2020, în ceea ce privește plata activului personal acumulat, aspect de natură să afecteze raporturile juridice încheiate sub imperiul legislației anterioare, prin limitarea dreptului participanților la fondurile de pensii administrate privat de a dispune liber de propriile economii acumulate în contul de pensie în sensul de a solicita plata integrală a valorii activului personal transferat către fondul de plată, contrar art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul securității raporturilor juridice. Cetățenii trebuie să poată anticipa consecințele juridice ale normelor și să se bazeze pe continuitatea reglementărilor în care și-au plasat încrederea. Participanții la fondurile de pensii și-au constituit economiile și și-au planificat viitorul financiar în baza cadrului legal stabilit de Legea nr. 411/2004, de Legea nr. 204/2006 și de Legea nr. 1/2020, care garantau proprietatea individuală și caracterul privat al activelor personale. Modificarea intempestivă a acestor garanții, fără o perioadă de tranziție rezonabilă și fără consultarea publică efectivă, precum și prin caracterul imprevizibil al soluțiilor normative și retroactiv în efecte, contravine principiului securității juridice și afectează încrederea legitimă a cetățenilor în ordinea juridică.

54. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și exprima punctele de vedere.

55. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Consideră, în esență, în ceea ce privește pretinsa discriminare instituită prin legea criticată între bolnavii oncologici și cei care suferă de alte boli grave, că nu poate fi reținută, întrucât principiul egalității, reglementat de art. 16 din Constituție, se referă la o egalitate juridică formală și nu la o egalitate de condiții. Egalitatea în fața legii și a autorităților publice nu poate implica ideea de uniformizare, ci presupune și dreptul la diferențiere în tratament juridic, dacă situațiile în care se află cetățenii sunt diferite. Altfel spus, situațiilor egale trebuie să le corespundă un tratament juridic egal, iar pentru situații diferite, tratamentul juridic trebuie să fie diferit. Nicio categorie de pacienți cu afecțiunile enumerate în cuprinsul sesizării nu sunt în situații egale, toate afecțiunile respective beneficiază de drepturi de la cele generale și egale la cele particulare, de programe guvernamentale diferite în funcție de particularitățile fiecărei afecțiuni. În contextul celor argumentate de autorii sesizării, orice drept stabilit prin programele guvernamentale de sănătate și protecție socială acordate pacienților oncologici sau transplantați, pacienților cu afecțiuni cardiovasculare sau degenerative ar fi susceptibil de discriminare a altor pacienți. Autorii sesizării au adus în discuție categorii de afecțiuni cu speranță scăzută de viață pentru a conduce la ideea unor „cazuri egale”, dar, în realitate, acestea nu sunt tratate în mod egal de practica medicală și politicile publice de prevenire și tratare.

56. Cu privire la suspiciunile de „influență nedeclarată”, de „capturare a procesului legislativ” și de „ierarhizare medicală a suferinței umane” consideră că argumentele invocate se referă, în principal, la elemente care țin de oportunitatea reglementării. Or, din art. 61 alin. (1) din Constituție, care consacră rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, rezultă că este voința exclusivă a acestuia de a alege modalitatea concretă de legiferare, în raport cu obiectul de reglementare și scopurile politicii sale legislative.

57. Cu referire la critica ce implică o pretinsă încălcare a dispozițiilor art. 44 din Constituție privind dreptul de proprietate privată, consideră că nici aceasta nu este întemeiată. În acest sens arată că prevederea legală potrivit căreia membrul unui fond de plată poate să primească doar maximum 30% din valoarea activului său personal transferat către fondul de plată nu afectează proprietatea asupra sumelor acumulate prin cotizația lunară la fondul de pensie privată. Activul acumulat prin contribuția lunară se transferă ulterior în patrimoniul membrului unui fond de plată etapizat și eșalonat, art. 59 alin. (1) din legea contestată stabilind clar că „membrul este proprietarul activului personal din contul său”. Prin urmare, sunt stabilite limitele procentuale de transfer și perioada de eșalonare a plăților și nu poate fi pusă în discuție pierderea ori afectarea dreptului de proprietate asupra activului personal al membrului unui fond de plată. Invocă jurisprudența Curții Constituționale prin care s-a reținut că dreptul de proprietate nu este un drept absolut, ci poate fi supus anumitor limitări, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, dar limitele dreptului de proprietate, indiferent de natura lor, nu se confundă cu însăși suprimarea dreptului de proprietate.

58. Cu privire la pretinsa dublă impozitare, arată că autorii invocă ipoteze circumstanțiale din perspectivă interpretativă care nu sunt în legătură cu actul normativ supus controlului de constituționalitate, plata contribuției la asigurările sociale de sănătate în cuantum de 10% pentru pensiile private fiind reglementată de Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal. Or, susținerile privind înțelegerea conținutului normelor criticate prin corelare cu alte dispoziții legale vizează interpretarea și aplicarea legilor în cauzele deduse judecății, operațiuni care nu se pot circumscrie controlului de constituționalitate.

59. Consideră că nu poate fi reținută nici invocarea prevederilor art. 45 referitoare la libertatea economică, pe motiv că legea ar interveni asupra tuturor contractelor existente. În acest sens precizează că în jurisprudența Curții Constituționale s-a stabilit că libertatea economică nu reprezintă un drept absolut, ci este condiționat de respectarea limitelor stabilite de lege, limite ce urmăresc asigurarea unei anumite discipline economice ori protejarea unor interese generale, precum și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor (Decizia nr. 162 din 8 februarie 2011) și că accesul liber la o activitate economică nu exclude, ci, dimpotrivă, implică stabilirea unor limite de exercitare a libertății economice, statul având obligația să impună reguli de disciplină economică (Decizia nr. 362 din 25 martie 2010). Din această perspectivă, Președintele Camerei Deputaților apreciază că prin legea criticată se stabilesc reguli necesare, suficiente și posibile care suplinesc soluțiile normative incomplet configurate cu privire la faza de plată a pensiilor private și sunt adoptate soluții aliniate cu practicile curente din alte state membre ale Uniunii Europene, compatibile cu specificul pieței de pensii private din România și în concordanță cu dezideratele sociale de perspectivă în domeniu. La identificarea și analizarea efectelor economice și sociale pe care le produc reglementările criticate, potrivit expunerii de motive, Guvernul evidențiază perspectiva demografică în care cele mai însemnate valori eligibile la plată sunt consemnate ca fiind așteptate începând cu anul 2030, ca urmare a îndeplinirii condițiilor de pensionare de către un număr însemnat de participanți la fondurile de pensii private, evoluție care, în mod evident, necesită reconsiderarea modalităților de implementare inițială a politicilor publice în materie. Adoptarea actului normativ criticat pune în balanță libertatea economică cu alte drepturi și valori constituționale și realizează un just echilibru între reglementarea cadrului de desfășurare a activității furnizorilor de pensii private și a fondurilor de plată a pensiilor private și instituirea mecanismelor menite să garanteze plata pensiilor private către beneficiari.

60. Referitor la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție arată, în primul rând, că intrarea în vigoare a legii criticate urmează să se producă la un an de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, ca efect al dispozițiilor art. 113. Ca atare, legea criticată nu conține prevederi cu caracter retroactiv, textele normative urmând să își găsească aplicarea de la momentul intrării în vigoare exclusiv, cu respectarea considerentelor Deciziei Curții Constituționale nr. 330 din 27 noiembrie 2001, potrivit căreia „o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că în aceste cazuri legea nouă nu face altceva decât să refuze supraviețuirea legii vechi și să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei de aplicare”.

61. Regula *pacta sunt servanda*, menționată de autorii sesizării, presupune luarea în considerare a unor elemente precum buna-credință și echitatea atunci când are loc o schimbare fundamentală a condițiilor de executare a contractului (Decizia Curtea Constituțională nr. 623 din 25 octombrie 2016). Or, legea criticată răspunde acestor cerințe, completarea cadrului normativ aplicabil pensiilor private prin reglementarea fazei de plată și a condițiilor pentru operaționalizarea acesteia contribuind la o mai bună planificare a resurselor beneficiarilor după retragerea din activitate. Prin reglementarea unui cadru predictibil pentru plata activelor, legea conferă participanților perspectiva că sumele economisite vor fi transformate în venituri certe care le vor spori autonomia financiară, iar prin soluțiile normative promovate se edifică un sistem mai puțin vulnerabil în fața evoluției demografice negative.

62. Referitor la pretinsa încălcare a dispozițiilor art. 53 din Constituție privind principiul proporționalității, președintele Camerei Deputaților consideră, de asemenea, că este neîntemeiată, inclusiv prin prisma testului de proporționalitate dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale, ale cărui cerințe sunt întrunite în mod cumulativ de actul normativ dedus controlului de constituționalitate, și, prin urmare, „limitarea” pretinsă este adecvată, necesară și proporțională cu scopul urmărit. Astfel, simpla existență a unor scenarii alternative nu este suficientă pentru a demonstra în mod incontestabil că restricția de 70% adoptată de legiuitor nu este necesară. Autorii sesizării susțin existența unor opțiuni care ar implica mai puține restricții, fără a analiza însă dacă opțiunile menționate conduc către același rezultat ori către un rezultat similar. Simpla prezentare, chiar exhaustivă, a unor scenarii alternative nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate.

63. Președintele Camerei Deputaților observă că, în motivarea criticii de neconstituționalitate, se face o analiză comparativă a legislațiilor altor state membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în privința sistemelor de pensii private, promovându-se necesitatea ca legiuitorul să instituie un sistem de retragere fără restricții, care să confere flexibilitate și autonomie maximă persoanelor în gestionarea propriilor economii de pensie și libertatea totală de a-și gestiona activele, dar autorii obiecției ignoră circumstanțele unice prezentate în expunerea de motive. În acest sens, arată că intervenția legislativă este justificată în cuprinsul documentelor de fundamentare ale Guvernului prin necesitatea alinierii sistemului de pensii private din România la principiile de bază ale OCDE, impunându-se o reformă cu privire la funcționarea fazelor de plată a pensiilor private. Mai consideră că datele statistice și informațiile cu privire la reformele recente privind sistemul de plată a pensiilor private în alte state membre OCDE nu se pot reține ca veritabile critici de neconstituționalitate privitoare la încălcarea dispozițiilor art. 53 din Constituție.

64. Referitor la pretinsa „manipulare a procesului legislativ prin invocarea presiunilor externe”, prin care se pun la îndoială chiar „integritatea procesului legislativ și respectarea suveranității decizionale a Parlamentului român”, apreciază că autorii sesizării se află într-o vădită eroare, întrucât în cazul actului normativ dedus controlului de constituționalitate a fost parcursă procedura legislativă prevăzută de Constituție, nefiind „o simplă ratificare formală a unei decizii deja luate în altă parte”, susținerile din motivarea sesizării fiind în profund dezacord atât cu rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, cât și cu procedurile parlamentare aplicabile edictării legilor.

65. Consideră că nici susținerile prin raportare la art. 47 din Constituție nu pot fi reținute ca viciu de neconstituționalitate a legii contestate. Arată, în acest sens, că, în jurisprudența sa în materie, Curtea Constituțională a subliniat că obligația statului de a asigura un nivel de trai decent trebuie apreciată concret, în funcție de împrejurările social-economice în care se manifestă acest rol al statului, în funcție, așadar, de o serie de factori conjuncturali, neavând un conținut determinat (Decizia nr. 366 din 22 martie 2011). Curtea Constituțională a statuat constant că atunci când se evaluează nivelul de trai „decent” al vieții nu este posibilă stabilirea unui standard fix, imuabil, prin urmare, stabilirea celui standard al nivelului de trai care poate fi considerat decent trebuie apreciată de la caz la caz, printre coordonatele relevante fiind: situația economică a țării, resursele de care dispune statul în vederea atingerii acestui obiectiv, dar și nivelul de dezvoltare, precum și modul de organizare a societății la un anumit moment (Decizia nr. 765 din 15 iunie 2011). În același sens, precizează că nici dreptul Uniunii Europene nu aduce atingere competenței statelor membre de a-și organiza sistemele de securitate socială și, în lipsa unei armonizări la nivelul Uniunii, îi revine fiecărui stat membru sarcina de a stabili în legislația sa condițiile de acordare a prestațiilor în materie de securitate socială (Hotărârea din 4 februarie 2015, Cauza *Office national de l'emploi împotriva lui Marie-Rose Melchior*).

66. În final, menționează că din consultarea expunerii de motive reiese faptul că „la elaborarea proiectului de lege, grupul de lucru a identificat nevoile participanților, elemente și date statistice relevante, astfel încât participanții și beneficiarii să obțină cel mai bun rezultat la pensionare. Au fost analizate și studiate utilizarea celor mai bune practici în structurarea fazei de plată a pensiilor private din statele membre UE”.

67. Referitor la critica de neconstituționalitate potrivit căreia soluțiile legislative cuprinse în art. 51, 55, 56, 60 și 66 din legea supusă controlului instituie limitări ale dreptului de proprietate al participantului asupra activului personal deținut în contul său și ale libertății contractuale, disproporționate în raport cu scopul urmărit de legiuitor, consideră că nu poate fi reținută. Sub acest aspect, precizează că prin Decizia nr. 639/2024 Curtea Constituțională a reținut că nici Constituția și nici vreun instrument juridic internațional nu prevăd cuantumul pensiei de care trebuie să beneficieze diferite categorii de persoane. Acesta se stabilește prin legislația națională. În aceste condiții, legiuitorul poate să prevadă și o limită minimă a cuantumului pensiei, precum și plafonul maximal al acesteia. Referitor la critica formulată din perspectiva dreptului de proprietate, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (de exemplu, Decizia din 2 martie 2006, pronunțată în Cauza *Mamonov împotriva Rusiei*), art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind dreptul la respectarea bunurilor nu poate fi înțeles în sensul că îndreptățește o persoană la o pensie într-un anumit cuantum.

68. În ceea ce privește pretinsa limitare a drepturilor fundamentale, arată că, prin aplicarea testului de proporționalitate, Curtea Constituțională a precizat în mod

constant că orice ingerință asupra unui drept fundamental trebuie să îndeplinească testul proporționalității, respectiv: să fie adecvată, necesară și proporțională cu scopul urmărit. Or, eventualele modificări privind organizarea efectuării plății în sistemul pensiilor private pot fi admise, de principiu, dacă sunt prevăzute de lege și respectă rigorile constituționale cu privire la necesitate și adecvare, cu respectarea principiului proporționalității enunțat.

69. Președintele Camerei Deputaților consideră că, prin adoptarea de către Parlament a reglementării criticate, adecvată nevoilor participanților, realităților socioeconomice ale României și în conformitate cu cele mai bune practici în materie din celelalte state din Uniunea Europeană și OCDE, legiuitorul nu neagă existența și întinderea dreptului de proprietate pe care participantul la fondul de pensii administrate privat îl deține asupra activelor acumulate, scopul legitim al acestuia fiind acela ca, pe baza unor principii clare și rezonabile de organizare a sistemului de plată a pensiilor private, să se asigure garantarea dreptului în discuție, în contextul menținerii stabilității, sustenabilității și echității sistemului de pensii din România.

70. Mai precizează că legea criticată reprezintă o măsură prioritară, esențială pentru completarea legislației privind sistemul de pensii private din România, justificată atât de necesitatea alinierii acestuia la standardele internaționale promovate de OCDE, cât și de imperativul garantării predictibilității și operaționalizării fazei de plată a pensiilor administrate privat, în sensul rambursării integrale a activului acumulat de un număr de participanți în continuă creștere, al continuării investiției sumelor după deschiderea plăților eşalonate, al reducerii riscurilor investiționale, al aplicării unui tratament fiscal mai avantajos decât retragerea într-o singură tranșă, prin plasarea sumei reprezentând valoarea plății lunare aferente pensiei de tip retragere programată la nivelul indemnizației sociale pentru pensionari, deci sub pragul de la care se aplică impozitul pe venit și reținerea contribuției la CASS.

71. Apreciază că nu pot fi reținute nici pretenziile încălcări ale principiului legalității, securității raporturilor juridice și al încrederii legitime, rezultate, potrivit criticilor formulate, din nesocotirea criteriilor de accesibilitate, claritate, precizie și previzibilitate și a principiilor legalității și proporționalității în reglementarea infracțiunilor și contravențiilor prevăzute de legea contestată. Sub acest aspect, consideră că limbajul juridic folosit de legiuitor este clar, predictibil și neechivoc, din conținutul acestuia lipsind pasajele obscure sau soluțiile normative contradictorii. Dispozițiile sunt redactate într-un stil specific normativ, prezentând norma instituită fără explicații sau justificări, prin folosirea cuvintelor în sensul lor curent din limba română, respectând cerințele de calitate a legii prevăzute de art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 sub aspectul clarității, previzibilității și preciziei normei, cerințe care se circumscriu principiului legalității prevăzut la art. 1 alin. (5) din Constituție.

72. Precizează că legislația în vigoare care reglementează supravegherea financiară vizează atât norme-cadru, cum sunt cele prevăzute de legea contestată, cât și reglementări juridice specifice, cu caracter infralegal, elaborate de autoritatea de supraveghere în domeniu. Ca atare, dispoziții privind constatarea și aplicarea contravențiilor administrative în materie economică/de supraveghere financiară pot fi cuprinse în norme și reglementări tehnice adoptate de autoritatea competentă (A.S.F.), dacă aceste reglementări se înscriu în limitele mandatului legislativ. În acest sens este și jurisprudența Curții Constituționale care statuează, cu privire la reglementările secundare în materie, că acestea „asigură supravegherea sistemului de pensii private și acoperă toate ariile de activitate ale administratorilor de fonduri de pensii private” (Decizia nr. 187 din 4 aprilie 2023, paragraful 53). În deplină concordanță cu

jurisprudența amintită, cu privire la critica referitoare la absența unei prevederi legale exprese, opinează că legiuitorul a avut în vedere, prin norme edictate clar, precis și lipsit de echivoc, trimiterea la reglementări A.S.F., pentru proceduri și norme tehnice prevăzute, spre exemplu, în mod expres, la art. 57 din legea supusă contestării. De asemenea, dispozițiile legii deduse controlului de constituționalitate reglementează fără echivoc aspecte legate de protejarea corespunzătoare a intereselor membrilor și moștenitorilor, segregarea activităților, reguli de evaluare și obligații de informare și conferă A.S.F. competența de a adopta reglementări detaliate referitoare la investiții, evaluarea activelor, calculul contravalorii activului, proceduri de constatare a contravențiilor etc.

73. Cu privire la criticile privind folosirea în cuprinsul legii a unor termeni cu caracter general, apreciază că, în aplicarea dispozițiilor Legii privind plata pensiilor private, autoritatea competentă în materie (A.S.F.) este autorizată să adopte norme tehnice, transparente și accesibile. Prin urmare, noțiunile dobândesc conținutul necesar prin reglementările A.S.F., adoptate în exercitarea competențelor conferite de legea contestată. Lipsa unei reglementări exhaustive în normele-cadru este justificată și constituțională, invocând, în acest sens, cele statuate de Curtea Constituțională în Decizia nr. 80 din 25 aprilie 2025.

74. În ceea ce privește limitele prea extinse ale sancțiunilor reglementate la art. 102 alin. (5) din legea criticată, arată că o asemenea modalitate de legiferare este uzuală în reglementarea economică pentru a asigura aplicarea unor sancțiuni proporționale în raport cu gravitatea faptei sancționate. Proporționalitatea nu impune un quantum fix prevăzut de lege, permite moderarea sancțiunii în funcție de gravitate, repetitivitate, urmări concrete, circumstanțe atenuante/agravante, în conformitate cu standardele constituționale. De asemenea, legea criticată prevede proceduri de autorizare, avizare, drepturi de informare, cerințe de capital, segregare a activelor și control, mecanisme care reduc riscul de aplicare arbitrară a sancțiunilor. Totodată, criticile cu privire la o pretinsă dificultate în aplicarea sancțiunilor sunt nejustificate, dat fiind faptul că dispozițiile art. 103 alin. (4) din lege instituie posibilitatea contestării în instanță a procedurii de constatare și aplicare a sancțiunilor, precum și a actelor adoptate de A.S.F., la Curtea de Apel București, Secția contencios administrativ și fiscal, în termen de 30 de zile de la data comunicării, ceea ce reprezintă o garantare a respectării dreptului unei persoane vătămate de a se apăra împotriva unei posibile aplicări incorecte a sancțiunii.

75. Cu privire la criticile autorilor sesizării asupra anumitor sintagme/definiții din legea supusă controlului de constituționalitate, apreciază că nu pot fi reținute.

76. Astfel, definiția „furnizorului de pensii private”, prevăzută la art. 3 alin. (1) pct. 23 din lege, are caracter clar și precis. De altfel, legiuitorul a consacrat în întregime secțiunea 1 a capitolului II reglementării normelor referitoare la autorizarea furnizorului.

77. În definiția sintagmei „persoana afiliată”, prevăzută la art. 3 alin. (1) pct. 31, nu există niciun paralelism legislativ. În opinia sa, autorul sesizării se află într-o eroare, în legea criticată nefiind reglementată lit. e). Prin urmare, nu poate exista un paralelism legislativ între o literă inexistentă și lit. d).

78. Utilizarea repetată a sintagmelor „documente prevăzute în reglementările A.S.F.”, respectiv „în reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi” este clară și respectă principiul ierarhiei actelor normative. Nu se poate susține „posibilitatea extinderii documentelor necesare în vederea autorizării printr-un act normativ de nivel infralegal”, inclusiv în ceea ce privește „toate situațiile cuprinse în lege prin care se delegează stabilirea unor condiții esențiale printr-un act normativ infralegal, emis de

A.S.F.”, întrucât A.S.F. este o autoritate administrativă autonomă, reglementată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012, ale cărei competențe sunt expres stabilite de lege. Dintre vastele competențe, președintele Camerei Deputaților amintește art. 2 alin. (1) lit. c), conform căruia „A.S.F. exercită atribuții de autorizare, reglementare, supraveghere și control asupra sistemului de pensii private”, respectiv art. 3 alin. (1) lit. a) și b): „supravegherea exercitată de A.S.F. (...) se realizează prin: acordarea, suspendarea, retragerea ori refuzul acordării, după caz, în condițiile legii, de autorizării, aprobării, avize, atestate, derogări; emiterea de reglementări, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I;”. Pe de altă parte, legislația primară de nivel organic [prezenta lege adoptată de Parlament în virtutea rolului acestuia consfințit la art. 61 alin. (1) din Constituție] stabilește principiile, domeniul, cadrul general și limitele competențelor A.S.F. Așadar, reglementările A.S.F. au caracter subsecvent, tehnic și executoriu, fiind acte normative secundare, emise în aplicarea legii, ceea ce este în acord atât cu prevederile constituționale, cât și cu jurisprudența Curții Constituționale. Principiul legalității prevăzut la art. 1 alin. (5) din Constituție nu interzice ca legea să prevadă detalii de aplicare prin alte acte normative, atât timp cât legea stabilește limitele, obiectul și scopul reglementării ulterioare. Așadar, prin actul normativ subsecvent nu se poate modifica sau suplini voința legiuitorului, acest act fiind emis în aplicarea legii, nu în locul ei. În acest caz, sintagma „reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi” indică tocmai limitarea competenței A.S.F. la domeniul de executare a legii, nu o delegare neconstituțională. Totodată, sintagma „documente prevăzute în reglementările A.S.F.” nu este lipsită de claritate, ci, dimpotrivă, legiuitorul a optat pentru utilizarea acesteia tocmai pentru a avea în vedere atât actele normative emise deja de A.S.F., cât și pe cele care vor fi reglementate în aplicarea legii criticate. În mod similar, nici sintagma „orice alte situații stabilite prin reglementările A.S.F.”, menționată la art. 20 alin. (2) din lege, nu echivalează cu o extindere nepermisă a motivelor de refuz.

79. Sintagma „a încălcat grav”, din cuprinsul art. 12 alin. (1), nu poate fi considerată neclară, având în vedere că aprecierea gravității unei fapte se realizează individual, de la caz la caz. Astfel, ținând cont de multitudinea situațiilor în care pot apărea încălcări ale prevederilor prezentei legi, enumerarea exhaustivă a acestor încălcări grave ar fi imposibilă. De altfel, potrivit art. 100 alin. (3) lit. a) din legea criticată, A.S.F. este autoritatea în măsură să aprecieze gravitatea încălcărilor dispozițiilor legale, ținând cont de principiul proporționalității.

80. Sintagmele „situație financiară solidă”, respectiv „probitatea morală”, menționate în cuprinsul art. 18 alin. (2), corespund uzanțelor de folosire corectă a limbii române, în general, și limbajului normativ, în special. Mai mult, claritatea unei norme nu presupune rigiditate terminologică, ci posibilitatea de a determina sensul juridic al termenilor în contextul sistemului de drept. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, „solid” este un adjectiv care poate avea și sensul de „serios, temeinic”, în timp ce cuvântul „probitate” are sensul de „cinste, integritate, onestitate”. Prin urmare, sintagmele criticate nu pot avea un alt înțeles decât cel prevăzut de legiuitor.

81. Noțiunea de „conflicte de interese” nu necesită definire separată, întrucât cazurile de conflict de interese sunt cele prevăzute de legislația în domeniu, în vigoare, ceea ce este în acord cu normele de tehnică legislativă.

82. Detalierea „cerințelor de competență profesională” pe care trebuie să le respecte agenții de marketing, conform art. 39, nu poate face obiectul actului normativ supus controlului de constituționalitate, având în vedere că legislația primară stabilește principiile, domeniul, cadrul general și alte aspecte

esențiale pe baza și în limita cărora vor fi emise acte normative subsecvente.

83. Natura juridică a fondului de plată este clară și precisă. Autorii sesizării se află în eroare, întrucât normele invocate [art. 43 și art. 3 alin. (1) pct. 20] dispun cu privire la constituirea entității care administrează un fond de pensii private printr-un contract de societate, nu vizează contractul de adeziune dintre o persoană fizică și societatea care administrează un fond de pensii private. De asemenea, tot o interpretare eronată se întâlnește și în ceea ce privește sintagma „contract-cadru de adeziune”, întrucât nu este vorba despre două contracte, un contract-cadru reglementat de art. 1176 din Codul civil și un contract de adeziune prevăzut la art. 1175 din același act normativ. În fapt, sintagma vizată se referă la actul-cadru de adeziune la fiecare fond de pensii, astfel cum rezultă și din prevederile Legii nr. 411/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

84. Sintagma „cu respectarea prevederilor legale aplicabile, inclusiv a celor referitoare la valoarea minimă garantată conform legii sau prospectului” este lipsită de echivoc, întrucât construcția „prevederile legale aplicabile” este în acord cu normele de tehnică legislativă, din care rezultă în mod clar că orice operațiune vizată de art. 51 alin. (2) se realizează numai în limitele legii, fapt ce întărește principiul supremației legii, nu îl încalcă.

85. Norma reglementată la art. 67 alin. (6) are un caracter clar și precis. Potrivit acestei dispoziții, „în situația suspendării plății pensiei viagere conform alin. (5), plata pensiei viagere datorate de la data suspendării se reia după îndeplinirea de către membru, beneficiar sau supraviețuitor a condițiilor impuse de furnizor conform alin. (3) sau (4)”. Astfel, din cuprinsul normei rezultă ca dreptul la pensie continuă să existe, dar plata este temporar amânată, urmând să se reia după îndeplinirea condițiilor impuse.

86. În ceea ce privește critica referitoare la absența din cuprinsul Legii privind plata pensiilor private a unor norme tranzitorii referitoare la situația raporturilor juridice aflate în derulare, care ar genera o insecuritate juridică și ar afecta încrederea legitimă a participanților în sistemul de pensii private, președintele Camerei Deputaților consideră că este neîntemeiată, fiind infirmată în mod expres de prevederile art. 111 alin. (1) din legea supusă controlului de constituționalitate, care reglementează în mod clar și concret situația raporturilor juridice în derulare, potrivit acestui articol: „Până la data autorizării de către A.S.F. a cel puțin unui fond de plată a pensiilor de tip retragere programată, plata activului participanților la fondurile de pensii private se realizează exclusiv conform prevederilor Legii nr. 204/2006, cu modificările și completările ulterioare și, respectiv, ale Legii nr. 1/2020, cu modificările și completările ulterioare”. Această dispoziție asigură continuitatea și stabilitatea normativă în ceea ce privește raporturile juridice existente, respectând astfel exigențele previzibilității și protecției încrederii legitime, consacrate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa constantă (Decizia nr. 355 din 10 iulie 2025, Decizia nr. 62 din 13 februarie 2018, Decizia nr. 482 din 17 octombrie 2024 sau Decizia nr. 208 din 9 aprilie 2025), care reconfirmă faptul că legiuitorul este suveran în reglementarea unor noi mecanisme juridice, cu condiția ca acestea să fie previzibile și să nu afecteze drepturi în mod retroactiv. În concluzie, prevederile art. 111, corelat cu prevederile art. 113 referitoare la data intrării în vigoare a legii supuse controlului, demonstrează că aceasta respectă cerințele constituționale de tranziție normativă, securitate juridică și protecție a încrederii legitime.

87. În ceea ce privește critica potrivit căreia participanții la fondurile de pensii private au construit și au planificat viitorul financiar în baza cadrului legal anterior (Legea nr. 411/2004,

Legea nr. 204/2006 și, respectiv, Legea nr. 1/2020), acte normative care garantau caracterul privat al activelor, precum și proprietatea individuală, precizează că este esențial să se țină cont de echilibrul dintre protejarea drepturilor individuale și asigurarea sustenabilității sistemului public și privat de pensii, în contextul unor schimbări economice și sociale semnificative. Curtea Constituțională a reiterat în numeroase decizii că drepturile cetățenilor trebuie protejate, însă acestea pot fi supuse unor restrângeri rezonabile și proporționale, în interes public. Legea contestată prevede, la art. 113, o perioadă de tranziție expresă și suficientă, stabilind că intră în vigoare la un an de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I. Această dispoziție asigură o adaptare rezonabilă, în acord cu exigențele Curții Constituționale privind principiul încrederii legitime, consacrat prin art. 1 alin. (5) din Constituție. Termenul de un an prevăzut pentru intrarea în vigoare a legii oferă participanților la fondurile de pensii private un interval rezonabil de adaptare, în conformitate cu jurisprudența Curții Constituționale referitoare la respectarea principiului încrederii legitime și a securității raporturilor juridice, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată.

88. Cu privire la critica referitoare la lipsa unei consultări publice efective, arată că nu poate fi reținută, întrucât, potrivit informațiilor accesibile pe site-ul e-consultare.gov.ro, la data de 11 iunie 2025 proiectul legii privind plata pensiilor private a fost publicat pe site-ul Ministerului Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, în vederea demarării procesului de consultare publică, astfel încât, așa cum se arată și în expunerea de motive, toate persoanele interesate, inclusiv entități vizate sau asociații profesionale, să poată transmite observații și propuneri. Pe de altă parte, apreciază că susținerile autorilor nu reprezintă, în sine, o problemă de constituționalitate, ci țin de aplicarea prevederilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică. Chiar dacă o eventuală nerespectare a procedurii consultării publice poate fi considerată o deficiență de ordin procedural, ea nu este de natură, în mod singular, să atragă încălcarea principiului securității juridice, atât timp cât norma respectivă este clară, previzibilă și prevede un termen rezonabil pentru intrarea în vigoare. În acest sens Curtea Constituțională a statuat constant (Decizia nr. 139 din 8 februarie 2011, Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012 sau Decizia nr. 62 din 13 februarie 2018) că principiul securității raporturilor juridice este respectat atunci când noua normă nu produce efecte retroactive, oferă un termen suficient pentru adaptarea destinatarilor normei și este clară și previzibilă, permițând celor vizați să își ajusteze conduita juridică. Prin urmare, critica referitoare la lipsa unei perioade de tranziție rezonabile și la afectarea principiului încrederii legitime nu poate fi susținută, în condițiile în care legea prevede în mod expres un termen de un an până la intrarea sa în vigoare, asigurând astfel o adaptare graduală la noile reglementări. Totodată, intervenția legislativă răspunde unei nevoi reale de actualizare și completare a cadrului normativ în domeniul pensiilor private, în acord cu necesitatea ajustării socioeconomice actuale.

89. În concluzie, apreciază că sesizarea de neconstituționalitate formulată este neîntemeiată, actul normativ supus controlului de contencios constituțional fiind în concordanță cu Legea fundamentală.

90. **Guvernul** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Referitor la critica potrivit căreia legea permite doar bolnavilor cu afecțiuni oncologice să primească, la cerere, 100% din valoarea activului personal sub formă de plată unică, ceea ce ar reprezenta o măsură discriminatorie, contrară art. 16 alin. (1) din Constituție, în raport cu alte persoane care suferă de boli grave și potențial fatale și care nu beneficiază de această excepție, precizează că, în concret, categoria

bolnavilor oncologici nu este identică cu alte categorii de bolnavi grav afectați, deoarece necesită tratamente complexe, costisitoare și de lungă durată, adesea în străinătate, de cele mai multe ori neacoperite complet de sistemul de sănătate, ceea ce justifică accesul rapid la resurse proprii; suferă pierderi masive de venituri din cauza incapacității de muncă; diagnosticul oncologic implică o evoluție imprevizibilă, riscuri imediate și semnificative asupra vieții, iar durata de supraviețuire medie este mult mai mică decât în alte patologii cronice; au fost recunoscuți de legiuitor ca fiind o categorie distinctă, unică, de interes național prin Legea nr. 293/2022 privind prevenirea și combaterea cancerului, care instituie politici speciale în domeniul sănătății, educației, ocupării și protecției sociale.

91. În ceea ce privește comparațiile dintre bolnavii oncologici și alți bolnavi gravi, precizează că instanța constituțională nu este chemată să compare „cine suferă mai mult” (de exemplu, un pacient cu infarct sau unul cu cancer), ci să verifice dacă legea aplică criterii obiective și raționale în stabilirea tratamentului juridic. Totodată, dacă legea ar încerca să ierarhizeze toate bolile după gravitate, ar deveni inaplicabilă, fiecare pacient putând revendica includerea propriei afecțiuni grave.

92. În ceea ce privește critica potrivit căreia prin limitarea de retragere la 30% din valoarea activului personal, prevăzută de art. 55 din Legea privind plata pensiilor private, se aduce atingere art. 44 din Constituție, Guvernul precizează că, în sistemul de plată reglementat de legea menționată, sumele din conturile individuale rămân proprietatea participanților, având în vedere că, potrivit prevederilor art. 59 alin. (1), „Membrul este proprietarul activului personal din contul său”, și sunt plătite moștenitorilor în caz de deces, conform art. 60 alin. (2) din legea criticată. Reglementarea modalității de plată — eşalonată sau unică — nu afectează substanța dreptului de proprietate, ci doar modul de exercitare a acestuia.

93. În ceea ce privește regimul juridic al sumelor acumulate în Pilonul II și în Pilonul III, acestea sunt supuse unor restricții legale specifice și în prezent. Conform prevederilor art. 48 din Legea nr. 411/2004, respectiv art. 78 din Legea nr. 204/2006, deși activul personal are natura juridică a unei proprietăți private, acesta are un regim special, care îl scoate din circuitul civil obișnuit, vizând exclusiv plata unei pensii, conform prevederilor art. 136 din Legea nr. 411/2004, respectiv art. 93 din Legea nr. 204/2006. Precizează că pensia privată, atât în înțeles general, cât și în înțelesul Legii nr. 411/2004, reprezintă un venit lunar, plătit periodic, pe care o persoană îl primește după ce încetează activitatea profesională. Totodată, regimul și destinația exclusivă ale activului acumulat în fondurile de pensii facultative sunt aceleași cu cele ale sumelor acumulate în Pilonul II, întrucât prevederi similare se regăsesc și în Legea nr. 204/2006. Amintește cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 1.382 din 20 octombrie 2011, în sensul că legiuitorul este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate în așa fel încât să nu vină în contradicție cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca drept subiectiv garantat.

94. Mai arată că stabilirea măsurilor de gestionare a fondurilor de pensii private este un drept exclusiv al statului care, în raport cu situația economică, poate redimensiona modul în care aceste pensii private sunt plătite, această măsură neafectând dreptul de proprietate asupra activului personal din contul fiecărui participant. Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 411/2004, scopul sistemului fondurilor de pensii administrate privat este asigurarea unei pensii private, distinctă și care suplimentează pensia acordată de sistemul public, pe baza colectării și investirii, în interesul participanților, a unei părți din contribuția individuală de asigurări sociale.

95. Guvernul arată că, în opinia sa, legea contestată nu aduce atingere dreptului de proprietate consacrat prin legile sus-menționate și garantat de Constituție, întrucât sumele acumulate nu sunt confiscate, nu se pierd, ci doar sunt plătite participantului în mod eșalonat. Prin urmare, dreptul de proprietate al participanților este garantat, întrucât plata eșalonată nu afectează substanța dreptului de proprietate, ci doar modul de exercitare a acestuia, în temeiul art. 44 alin. (1) și (2) din Constituție, care permite legiuitorului să stabilească conținutul și limitele dreptului de proprietate, în scopul protejării interesului general. Plata pensiei în tranșe lunare nu echivalează cu o expropriere. Exproprierea, în sensul art. 44 alin. (3) din Constituție, presupune transferul forțat al dreptului de proprietate către stat sau către o entitate publică, cu titlu definitiv. În cazul de față nu există o depozitare de sumele acumulate: acestea rămân în proprietatea privată a participantului, fiind doar transformate, printr-un act de gestiune legală, în drepturi de creanță asupra furnizorului de pensii, care plătește lunar pensia cuvenită. Totodată, art. 36 din Legea nr. 411/2004 prevede că plata în tranșă unică se aplică doar până la adoptarea legislației privind plata pensiilor private și va fi rezervată cazurilor în care activul nu este suficient pentru acordarea unei pensii.

96. Referitor la susținerile potrivit cărora, în ceea ce privește Pilonul III de pensii, legea criticată afectează elementele contractuale negociate și acceptate liber de către ambele părți ale contractului încheiat între administratorul fondului de pensii facultative și beneficiar, având astfel ca efect modificarea retroactivă a acestor condiții în defavoarea participantului, fără consimțământul acestuia, încălcarea libertății contractuale și a principiului *pacta sunt servanda*, Guvernul arată că, la momentul aderării la un fond de pensii, participanții au semnat un act de aderare, nu un contract. Prin actul de aderare, participanții aderă la condițiile prospectului schemei de pensii private, condiții prevăzute în conformitate cu legislația aplicabilă. Conținutul actului-cadru individual de aderare menționat anterior, reglementat în anexa nr. 1 la Norma A.S.F. nr. 1/2015 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii administrate privat (pentru Pilonul II), respectiv în anexa la Norma A.S.F. nr. 18/2018 privind aderarea și evidența participanților la fondurile de pensii facultative (pentru Pilonul III), nu prevede posibilitatea unei retrageri unice, integrale, plata urmând să fie efectuată în conformitate cu dispozițiile legale incidente la data plății.

97. Precizează că, prin Hotărârea din 8 noiembrie 2005, pronunțată în Cauza *Kechko împotriva Ucrainei*, paragraful 23, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că statul este în măsură să stabilească ce beneficii trebuie plătite angajaților săi din bugetul de stat. Astfel, statul poate dispune introducerea, suspendarea sau încetarea plății unor astfel de beneficii prin modificări legislative corespunzătoare.

98. Prin art. 95 din Legea nr. 204/2006 s-a stabilit că, „în termen de 3 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, se adoptă legea specială privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor reglementate și supravegheate de A.S.F.” Astfel, legiuitorul a stabilit la momentul nașterii legii că sistemul de plată a pensiilor reglementat de Legea nr. 204/2006 urmează să fie edictat ulterior intrării în vigoare a legii antemenționate. Așadar, din perspectiva previzibilității încheierii unui contract de aderare la un fond de pensii facultative, semnaleză că beneficiarul avea posibilitatea să prevadă că la un moment ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 204/2006 se va adopta o lege specială, în speță, legea criticată de autorii sesizării de neconstituționalitate, prin care se va stabili un sistem de plată clar și previzibil a pensiilor care constituie Pilonul III de pensii. Prin urmare, consideră că, prin adoptarea legii criticate, legiuitorul nu contestă caracterul cert, lichid și exigibil al activului

personal al participantului, ci limitează doar modalitatea de executare a acestuia într-un anumit termen pentru asigurarea unui echilibru just între interesele personale ale participantului la fondul de pensii facultative și interesele economice ale administratorului fondurilor de pensii facultative.

99. Prin urmare, legea privind plata pensiilor nu *schimbă regulile în timpul jocului*, fiind vădit nefondată invocarea principiului neretroactivității, din moment ce încă din 2004 s-a statuat faptul că legislația nu este definitivă și că va fi completată în ceea ce privește plățile. În același sens sunt și dispozițiile art. 2 din Norma A.S.F. nr. 27/2017 privind utilizarea activului personal net al participantului la un fond de pensii administrat privat: „*Până la intrarea în vigoare a legii privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private, (...) participantul, respectiv beneficiarul primește suma cuvenită ca plată unică sau plăți eșalonate, la cerere.*”

100. Așa fiind, consideră că legea privind plata pensiilor private nu aduce atingere art. 15 și 45 din Constituție, în ceea ce privește plata pensiilor facultative din Pilonul III de pensii.

101. Guvernul face referire la jurisprudența prin care Curtea Constituțională a statuat că dreptul de proprietate nu este absolut, iar restricțiile sau reglementările sale sunt permise atunci când urmăresc un scop de interes general, proporțional și rezonabil (de exemplu, Decizia nr. 872 din 25 iunie 2010). În acest caz, scopul de interes general este acela de a preveni ca persoanele pensionate să consume integral economiile acumulate într-un timp scurt, ceea ce ar duce la vulnerabilitate economică și la creșterea presiunii asupra sistemului public de asistență socială, situație ce afectează chiar coerența sistemului de pensii și echilibrul bugetar. Încă de la forma inițială a cadrului legal aplicabil sistemului de pensii private, legiuitorul a prevăzut clar care este destinația banilor acumulați în fondurile de pensii private: obținerea unei pensii, respectiv o plată lunară, în completarea pensiei publice. Exceptările de la utilizarea exclusivă a activului pentru obținerea unei pensii private au fost legate, încă de la înființarea sistemului, doar de imposibilitatea obținerii unei pensii din cauza unui activ insuficient pentru plata acesteia. Menținerea limitării plăților unice la un procent rezonabil (30%) și plata eșalonată pe termen mediu sau lung rămân esențiale pentru protejarea atât a pensionarilor, cât și a sustenabilității fondurilor de pensii private. Nesustenabilitatea sistemului de pensii private ar genera costuri sociale substanțiale. Permițând retrageri totale, statul român ar favoriza crearea unei generații de vârstnici cu venituri reduse, dependenți exclusiv de bugetul public, a cărui sustenabilitate, în următoarele decenii, ar continua să fie supusă presiunilor demografice accentuate. Sistemul de pensii reprezintă o construcție colectivă, nu o resursă individuală discreționară, iar protecția viitorului vârstnicilor reprezintă o responsabilitate importantă a statului.

102. Așadar, consideră că există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit, atât timp cât măsura adoptată prin legea contestată, și anume aceea de eșalonare a plăților, nu afectează esența dreptului de proprietate. Or, eșalonarea plăților nu anulează și nici nu afectează dreptul de proprietate, ci reprezintă o măsură prin care aceste plăți se administrează în interes public. De altfel, chiar în cauza invocată în sesizare (*Kopecky împotriva Slovaciei*) se arată că nu orice limitare a accesului la un bun reprezintă o încălcare, ci doar dacă afectează substanțial dreptul de dispoziție, ceea ce nu este cazul legii contestate.

103. Precizează că legea criticată reprezintă o măsură de protecție financiară și socială, care garantează venituri constante și stabile pentru participanți, contribuind în același timp la menținerea echilibrului sistemului de pensii private. Aceasta nu limitează dreptul de proprietate al participanților, nu introduce expropriere sau transfer de proprietate, urmărește un

scop legitim, de protejare a interesului social, respectă principiile de proporționalitate, legalitate și sustenabilitate.

104. În ceea ce privește critica referitoare la absența unei cerințe explicite a OCDE privind restricțiile de retragere, Guvernul subliniază că, în contextul procesului de aderare a României la OCDE, demers statuat ca obiectiv strategic al politicii externe românești, reprezentanții OCDE (WPPP — Working Party on Private Pensions) au formulat o singură recomandare prioritară cu privire la sistemul de pensii private din România, identificând un domeniu în care trebuie îmbunătățită alinierea țării noastre la cele două seturi de instrumente juridice ale OCDE aplicabile specific sistemelor de pensii, respectiv *Principiile de bază ale OCDE aferente reglementării pensiilor private* și *Recomandările OCDE pentru proiectarea corectă a planurilor de pensii cu contribuții definite*. Această solicitare prioritară de care depinde revizuirea aderării este: „*Adoptarea unei legislații care să definească și să structureze diferitele opțiuni de alocare a activelor acumulate pentru finanțarea pensionării, într-un mod care să asigure coerența cu proiectarea fazei de acumulare*”, respectiv crearea cadrului legal privind plata pensiilor private.

105. Astfel, proiectul de Lege privind plata pensiilor private, care implementează recomandarea prioritară a OCDE referitoare la necesitatea elaborării cadrului legislativ primar cu privire la plata pensiilor private, a fost redactat astfel încât să respecte atât standardele OCDE, cât și „coerența cu proiectarea fazei de acumulare.”, după cum a fost formulată solicitarea OCDE.

106. Mai mult decât atât, bunele practici internaționale, precum și standardele OCDE descurajează plățile unice, considerându-le acceptabile doar în situații excepționale, în niciun caz ca regulă de bază. Citează în acest sens instrumentele juridice ale OCDE, respectiv principiile și prevederile la care România trebuie să se alinieze în vederea acceptării aderării noastre la această organizație internațională: conform Recomandării nr. 7 din setul de *Recomandări OCDE privind proiectarea eficientă a planurilor de pensii cu contribuții definite (DC)*, intitulată „*Recomandarea nr. 7 — Asigurarea protecției împotriva riscului de longevitate în perioada de pensionare*”, „*Planurile de pensii DC ar trebui să ofere un anumit nivel de venit pe viață ca opțiune implicită pentru faza de plată, cu excepția cazului în care alte aranjamente de pensii oferă deja plăți suficiente pe viață. (...) Se poate oferi flexibilitate prin permiterea unor plăți pe viață parțiale, amânate sau întârziate, combinate cu retrageri programate. Plățile unice integrale ar trebui descurajate în general, cu excepția cazurilor de solduri mici sau circumstanțe extreme.*”

107. Referitor la sesizarea aspectelor de neconstituționalitate care vizează nerespectarea prevederilor art. 47 din Constituție, Guvernul consideră că nu restricționarea accesului la întregul activ personal din pilonii II și/sau III ar determina scăderea nivelului de trai, ci tocmai încasarea integrală conduce, în mod evident, la afectarea traiului decent. Încasarea integrală este urmată, de cele mai multe ori, în condițiile unei educații financiare precare a majorității cetățenilor, de epuizarea prematură a activului personal și de dependența ulterioară de pensia din sistemul public. Așadar, dublarea pensiei din sistemul public, plătită lunar, de plățile aferente, eşalonate, de asemenea, lunar, din Pilonul II și/sau Pilonul III, contribuie în mod evident la un nivel de trai decent, în timp, fără privațiuni lunare și fără risc de sărăcie, al foștilor participanți. Precizează, totodată, că dreptul la un nivel de trai decent nu garantează un venit imediat, ci obligă statul să creeze un cadru normativ și instituțional care să permită cetățenilor un trai decent pe întreaga durată a vieții, inclusiv la vârsta pensionării, obligație îndeplinită de legea contestată. Așadar, protecția constituțională se referă la asigurarea unei minime securități materiale, nu la un drept

subiectiv de lichidare imediată a activelor personale din fondurile de pensii private.

108. Guvernul arată că fondurile de pensii private sunt mecanisme de economisire pe termen lung, destinate exclusiv complementării pensiei publice, sumele acumulate nefiind depozite bancare sau instrumente de investiții liber disponibile, ci sunt destinate unui scop social clar — asigurarea unui venit regulat, predictibil, la pensie. Precizează că, potrivit expunerii de motive, legea urmează să genereze un impact social pozitiv asupra coeziunii între generații, contribuind la echilibrarea presiunii exercitate asupra sistemului public de pensii. Astfel, se precizează că prin integrarea unor standarde internaționale de bune practici sistemul astfel construit contribuie la creșterea nivelului de educație financiară în rândul populației, conștientizarea importanței veniturilor suplimentare din pensii și o mai bună planificare a resurselor personale pentru o perioadă de după retragerea din activitate. Beneficiile sociale ale acestui sistem se vor reflecta în asigurarea unui mecanism echitabil de plată adaptat nevoilor și speranței de viață ale beneficiarilor, contribuind și la promovarea unei îmbătrâniri active și demne.

109. Guvernul conchide apreciind că sesizarea de neconstituționalitate referitoare la Legea privind plata pensiilor private este neîntemeiată.

110. La dosarele cauzei, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Asociația pentru Pensii Administrative Privat din România (APAPR), Blocul Național Sindical, Asociația CFA România, Asociația Declic, precum și o serie de persoane fizice au depus, în calitate de *amicus curiae*, înscrisuri cu privire la obiecția de neconstituționalitate formulată.

111. La termenul de judecată fixat pentru data de 5 noiembrie 2025, Curtea a dispus amânarea dezbaterilor asupra cauzei pentru data de 12 noiembrie 2025 și, ulterior, pentru 25 noiembrie 2025, când, având în vedere că obiectul celor două sesizări îl constituie dispoziții ale aceluiași act normativ, în temeiul art. 139 din Codul de procedură civilă, coroborat cu art. 14 din Legea nr. 47/1992, Curtea a dispus, din oficiu, conexarea Dosarului nr. 4.412A/2025 la Dosarul nr. 4.411A/2025, care a fost primul înregistrat, și a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, celelalte documente depuse la dosarele cauzei, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

112. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea privind plata pensiilor private (L214/2025, PL-x nr. 320/2025), în ansamblul său, precum și dispozițiile art. 3 alin. (1) pct. 15 și 23, ale art. 3 alin. (1) pct. 31 lit. d) și e), ale art. 5 alin. (1) lit. g), art. 7 alin. (1), ale art. 8 lit. b), art. 9, ale art. 11 alin. (2), ale art. 12 alin. (1) lit. b), ale art. 13 alin. (1), ale art. 18 alin. (2) lit. b), ale art. 20 alin. (2), ale art. 21 lit. a), b) și c), ale art. 22 alin. (1), ale art. 28 alin. (1) lit. i), ale art. 39, ale art. 43, ale art. 44 alin. (5), ale art. 51, ale art. 54, ale art. 55, ale art. 56, ale art. 60, ale art. 66, ale art. 67 alin. (6), ale art. 101 alin. (2), ale art. 102 alin. (1) lit. a) pct. (i), lit. b) și c) și alin. (5) din Legea privind plata pensiilor private, care au următorul conținut normativ:

— Art. 3 alin. (1) pct. 15 și 23: **Definiții și abrevieri**

„(1) În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: (...)”

15. *Consiliu de supraveghere specială* — consiliul constituit din două sau mai multe persoane, care fac parte din personalul de specialitate al A.S.F. și care supraveghează activitatea furnizorului de pensii private, pentru limitarea riscurilor și

asigurarea redresării fondului de plată a pensiilor private, conform reglementărilor A.S.F.; (...)

23. furnizor de pensii private, denumit în continuare furnizor — o societate de plată a pensiilor private constituită în temeiul prevederilor prezentei legi, un administrator de fonduri de pensii private, o societate de asigurări de viață sau o societate de administrare a investițiilor, autorizate conform legislației care reglementează domeniile în care activează, a căror autorizare este în vigoare și care sunt autorizate de către A.S.F. în conformitate cu prevederile prezentei legi;

(...)

31. persoană afiliată — o persoană este afiliată dacă relația ei cu altă persoană este definită de cel puțin unul dintre următoarele cazuri: (...)

d) o persoană juridică este afiliată cu altă persoană juridică dacă o persoană deține, în mod direct sau indirect, inclusiv deținerile persoanelor sale afiliate, minimum 25% din valoarea/numărul titlurilor de participare sau al drepturilor de vot atât la prima persoană juridică, cât și la cea de-a doua ori dacă le controlează în mod efectiv;”

— Art. 5 alin. (1) lit. g): **Procedura de autorizare ca furnizor a administratorilor de fonduri de pensii private, a societăților de asigurare de viață și a societăților de administrare a investițiilor**

„(1) În vederea obținerii autorizării ca furnizor, entitățile prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a)-d) transmit A.S.F. o cerere însoțită de următoarele documente:

g) documentele prevăzute în reglementările A.S.F. cu privire la persoanele propuse pentru structura de conducere, respectiv pentru o funcție-cheie, după caz, în situația în care nu au fost anterior autorizate/notificate de către/către A.S.F. pentru ocuparea poziției respective în cadrul unei entități din grupul entității care solicită autorizarea ca furnizor;”

— Art. 7 alin. (1): **Analiza cererii pentru autorizarea de constituire**

„(1) A.S.F. analizează cererea pentru autorizarea de constituire și, în termen de 30 de zile de la data înregistrării acesteia și a documentației complete prevăzute la art. 6 alin. (3) și în reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi, procedează la aprobarea sau la respingerea cererii, prin decizie scrisă și motivată.”

— Art. 8 lit. b): **Aprobarea cererii pentru autorizarea de constituire**

„A.S.F. aprobă cererea pentru autorizarea de constituire, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții referitoare la: (...)

b) competența, experiența profesională, integritatea și buna reputație a persoanelor propuse pentru structura de conducere, conform reglementărilor A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi;”

— Art. 9: **Respingerea cererii pentru autorizarea de constituire**

„(1) A.S.F. respinge cererea pentru autorizarea de constituire, în următoarele situații:

a) documentația prezentată rămâne incompletă sau nu este întocmită în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare;

b) neîndeplinirea uneia dintre condițiile prevăzute la art. 8, precum și a celor, prevăzute în reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi.

(2) Decizia de respingere, scrisă și motivată, se comunică fondatorilor în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptarea acesteia.”

— Art. 11 alin. (2): **Procedura de autorizare ca furnizor a societăților de plată a pensiilor private (...)**

„(2) A.S.F. poate solicita entităților prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. e) în termen de 30 de zile de la data înregistrării cererii pentru autorizare ca furnizor, documente și informații suplimentare, pe

care acesta trebuie să le furnizeze în maximum 30 de zile de la data solicitării, sub sancțiunea respingerii cererii de autorizare.”

— Art. 12 alin. (1) lit. b): **Retragerea autorizării furnizorului**

„(1) A.S.F. poate retrage, prin decizie scrisă și motivată, autorizarea ca furnizor în una dintre următoarele situații:

b) a încălcat grav prevederile prezentei legi și/sau ale reglementărilor A.S.F. emise în aplicarea acesteia;”

— Art. 13 alin. (1): **Modificarea conținutului documentelor și a condițiilor avute în vedere la autorizarea ca furnizor**

„(1) Modificarea conținutului documentelor care au stat la baza autorizării de constituire și/sau, după caz, la baza autorizării ca furnizor se supune aprobării A.S.F. sau se notifică acesteia, conform reglementărilor A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi.”

— Art. 18 alin. (2) lit. b): **Acționariatul furnizorului (...)**

„(2) Acționarii furnizorului trebuie să îndeplinească condițiile avute în vedere pentru fondatorii societății de plată, precum și următoarele: (...)

b) să dispună de o situație financiară solidă, care să susțină entitatea în caz de necesitate;”

— Art. 20 alin. (2): **Fuziunea sau divizarea furnizorului (...)**

„(2) A.S.F. poate respinge motivat solicitarea de fuziune sau divizare atunci când nu este în interesul membrilor, moștenitorilor, beneficiarilor sau supraviețuitorilor, precum și în orice alte situații prevăzute prin reglementările A.S.F., emise în aplicarea prezentei legi.”

— Art. 21 lit. a), b) și c): **Obligații în scopul protejării intereselor membrilor, moștenitorilor, beneficiarilor și supraviețuitorilor acestora**

„Furnizorul are următoarele obligații:

a) să acționeze cu onestitate, corectitudine și diligență profesională;

b) să evite conflictele de interese;

c) să asigure tuturor membrilor, moștenitorilor, beneficiarilor și supraviețuitorilor acestora un tratament echitabil și plata drepturilor cuvenite.”

— Art. 22 alin. (1): **Reguli de prudențialitate**

„(1) Furnizorii trebuie să respecte regulile de prudențialitate, stabilite prin prezenta lege și prin reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi, pe tot parcursul desfășurării activității.”

— Art. 28 alin. (1) lit. i): **Funcția actuarială**

„(1) Furnizorul care administrează un fond de plată a pensiilor viagere dispune permanent, pe perioada derulării activității, de o funcție responsabilă de activitatea de actuariat, cu următoarele atribuții: (...)

i) alte atribuții stabilite prin reglementările A.S.F. emise în aplicarea prezentei legi.”

— Art. 39: **Cerințe privind competența profesională a agenților de marketing**

„Agenții de marketing respectă cerințele de competență profesională necesare pentru a-și îndeplini în mod adecvat atribuțiile și responsabilitățile stabilite la art. 38 alin. (1) și prin reglementările A.S.F., emise în aplicarea prezentei legi.”

— Art. 43: **Înființarea fondului de plată**

„(1) Fondul de plată este administrat de furnizorul autorizat de către A.S.F. în acest sens.

(2) Fondul de plată se constituie printr-un contract de societate, potrivit prevederilor Codului civil.

(3) Inițiativa constituirii unui fond de plată aparține exclusiv unui furnizor autorizat, în conformitate cu decizia luată de către structura de conducere a acestuia și potrivit competențelor stabilite prin actele constitutive.

(4) Fondul de plată al pensiilor private poate fi:

a) fond de plată a pensiilor de tip retragere programată;

b) fond de plată a pensiilor viagere.

(5) Denumirea fondului de plată conține sintagma «fond de plată a pensiilor private de tip retragere programate» sau «fond

de plată a pensiilor private viagere», după caz, și nu trebuie să inducă în eroare potențialii membri sau alte persoane.

(6) Fondul de plată este reprezentat în raporturile cu terții, inclusiv în fața instanțelor judecătorești, numai de către furnizorul acestuia.

(7) Sediul fondului de plată este același cu cel al furnizorului.

(8) Un fond de plată nu poate fi declarat în stare de faliment.

(9) Operațiunile de fuziune a fondurilor de plată sau de preluare a unui fond de plată de către un alt furnizor sunt supuse autorizării prealabile a A.S.F. și se desfășoară în conformitate cu reglementările emise de aceasta.”

— Art. 44 alin. (5): **Contractul de societate (...)**

„(5) Contractul de societate reprezintă un contract-cadru de adeziune la care membrul devine parte prin semnarea/încheierea contractului de plată.”

— Art. 51: **Demararea fazei de plată a pensiei private**

„(1) Participantul care îndeplinește condițiile legale aplicabile pentru deschiderea dreptului la pensia privată transmite administratorului fondului de pensii private o cerere prin care solicită intrarea în faza de plată.

(2) Pe baza cererii prevăzute la alin. (1), administratorul fondului de pensii private convertește în disponibilități bănești unitățile de fond aferente respectivului participant și transmite acestuia o informare cu privire la calculul contravalorii activului personal convenit, cu respectarea prevederilor legale aplicabile, inclusiv a celor referitoare la valoarea minimă garantată conform legii sau prospectului.

(3) În baza valorii activului personal consemnată în informarea prevăzută la alin. (2), participantul poate încheia un contract de plată a pensiei private cu un furnizor, conform dispozițiilor art. 53, sau poate transmite administratorului fondului de pensii private o cerere prin care solicită plata activului personal, potrivit prevederilor art. 50 alin. (3).”

— Art. 54: **Membrul unui fond de plată**

„O persoană devine membru al unui fond de plată prin încheierea unui contract de plată.”

— Art. 55: **Posibilitatea obținerii unui avans din pensie**

„(1) Membrul unui fond de plată poate primi maximum 30% din valoarea activului său personal transferat către fondul de plată, la cerere, o singură dată, sub formă de plată unică acordată înaintea începerii plății pensiilor lunare.

(2) Prin excepție de la alin. (1), bolnavul cu afecțiuni oncologice, în condițiile prevăzute de Legea nr. 293/2022 pentru prevenirea și combaterea cancerului, cu modificările și completările ulterioare, poate primi, la cerere, 100% din valoarea activului său personal sub formă de plată unică.

(3) Opțiunea de la alin. (1) este prevăzută în contractul de plată.

(4) Dreptul membrului de a primi echivalentul a maximum 30% din valoarea activului său personal transferat către fondul de plată se acordă pentru fiecare cont individual de pensii private deținut de către membru.”

— Art. 56: **Plata pensiei private**

„(1) Pensia privată se plătește de către furnizor din activele fondului de plată, lunar, către membru, beneficiar, supraviețuitor sau către reprezentantul legal al acestuia, prin serviciu poștal sau bancar, conform dispozițiilor stabilite prin contractul de plată.

(2) Cheltuielile cu plata pensiei private pe teritoriul României se suportă de către membru/beneficiar/supraviețuitor sau reprezentantul legal, după caz.

(3) Furnizorul calculează, reține, plătește și declară lunar obligațiile fiscale aplicabile, conform prevederilor Codului fiscal, plata acestora realizându-se din sumele lunare convenite membrului/beneficiarului/supraviețuitorului sau reprezentantului legal, după caz.

(4) În cazul schimbării domiciliului sau a reședinței într-un alt stat, membrul, beneficiarul, supraviețuitorul sau reprezentantul

legal, după caz, păstrează dreptul la pensia privată conform contractului de plată încheiat cu un furnizor din România, plata urmând a se face pe teritoriul statului de domiciliu/reședință, în moneda țării respective sau într-o altă monedă asupra căreia s-a convenit.

(5) Cheltuielile generate de transferul în străinătate al sumelor prevăzute la alin. (1), inclusiv comisioanele de schimb valutar și cele bancare, se suportă de către membru/beneficiar/supraviețuitor sau reprezentantul legal, după caz.”

— Art. 60: **Pensia de tip retragere programată**

„(1) Pensia de tip retragere programată reprezintă valoarea plătită lunar membrului până la rambursarea integrală a activului personal deținut de acesta în fondul de plată.

(2) În cazul în care decesul membrului survine înainte de rambursarea integrală a activului personal, valoarea neîncasată a acestuia se plătește moștenitorilor membrului, sub formă de plată unică.

(3) Suma plăților realizate către membru și/sau către moștenitorii acestuia, după caz, este cel puțin egală cu valoarea activului pe baza căruia s-a încheiat contractul de plată, diminuată cu comisioanele legale.

(4) Valoarea plății lunare aferente pensiei de tip retragere programată este prevăzută în contractul de plată și este egală cu valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public de pensii, cu excepția ultimei plăți lunare, care va fi o plată reziduală.

(5) Valoarea pensiei lunare se actualizează anual de către furnizor, în conformitate cu valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public de pensii în anul respectiv.

(6) Prin excepție de la alin. (4), în cazul în care valoarea activului personal utilizat pentru încheierea contractului de plată, în corelație cu valoarea pensiei lunare prevăzute la alin. (4), determină o perioadă de plată mai mare de 8 ani, pensia lunară poate depăși limita stabilită la alin. (4), cu condiția ca durata totală a plăților să fie de cel puțin 8 ani.

(7) Furnizorul realizează lunar plata către membru, pentru toate conturile individuale ale acestuia, după caz, la data prevăzută în contractul de plată, în funcție de opțiunea exprimată potrivit art. 58 alin. (2).

(8) Membrul unui fond de plată a pensiilor de tip retragere programată se poate transfera, la cererea sa, către un alt fond de plată a pensiilor de tip retragere programată, fără penalități.”

— Art. 66: **Determinarea valorii pensiei private oferite de fondul de plată a pensiilor viagere**

„(1) Determinarea de către furnizor a valorii pensiei se realizează prin împărțirea valorii activului destinat dobândirii unei pensii private la rata anuității aferentă tipului de pensie ales, valabilă la data încheierii contractului de plată.

(2) Pensia lunară este stabilită la valoarea care realizează echivalența actuarială între valoarea activului potențialului membru, destinat dobândirii unei pensii private, și valoarea actuarială prezentă a tuturor plăților lunare viitoare rezultate din contractul de plată.”

— Art. 67 alin. (6): **Actualizarea registrului membrilor, beneficiarilor și supraviețuitorilor**

„(6) În situația suspendării plății pensiei viagere conform alin. (5), plata pensiei viagere datorate de la data suspendării se reia după îndeplinirea de către membru, beneficiar sau supraviețuitor a condițiilor impuse de furnizor conform alin. (3) sau (4).”

— Art. 101 alin. (2): **Infrațiuni**

„(2) Constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități și se sancționează conform prevederilor art. 348 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, furnizarea de către o

persoană de activități fără a deține autorizația sau aprobarea necesară conform prevederilor prezentei legi.”

— Art. 102 alin. (1) lit. a) pct. (i), lit. b) și c) și alin. (5):

Contravenții

„(1) Constituie contravenții următoarele fapte dacă nu sunt săvârșite astfel încât să fie considerate infracțiuni:

a) nerespectarea de către furnizor, de către persoanele care fac parte din structura de conducere a acestuia, de către persoanele care dețin funcții-cheie sau de către agenții de marketing;

(i) a obligațiilor prevăzute în cuprinsul prezentei legi și în reglementările A.S.F. emise în aplicarea acesteia; (...)

b) nerespectarea de către depozitar, de către persoanele desemnate să asigure conducerea departamentelor/compartimentelor de depozitare și/sau custodie, a obligațiilor acestora în legătură cu activitatea desfășurată în cadrul sistemului de plată a pensiilor private;

c) nerespectarea de către furnizor a prevederilor art. 13 alin. (3), art. 16, art. 17, art. 21-35, art. 37, art. 39-41, art. 46-48, art. 49 alin. (1), art. 50 alin. (6), art. 52, art. 60 alin. (5) și (7), art. 61, 62, 65, 68, 69, 80 și 81; (...)

(5) Prin derogare de la prevederile art. 8 alin. (2) lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, cu modificările și completările ulterioare, limitele amenzilor se stabilesc după cum urmează: (1) pentru persoanele juridice: de la 0,1% la 5% din cifra de afaceri realizată conform celor mai recente situații financiare anuale auditate depuse la organele competente, aferentă activității de plată a pensiilor private; (2) pentru persoanele fizice: de la 2.000 lei la 2.000.000 lei.”

113. În susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt invocate următoarele dispoziții din Constituție: art. 1 alin. (3) și (5) privind caracteristicile statului român și principiul legalității, în componenta sa referitoare la calitatea legii și la securitatea juridică, art. 15 alin. (2) care consacră principiul neretroactivității legii, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 24 — *Dreptul la apărare*, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*, art. 45 — *Libertatea economică*, art. 47 — *Nivelul de trai*, art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți* și art. 136 alin. (5) privind caracterul inviolabil al proprietății private.

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

114. În prealabil examinării obiecției de neconstituționalitate, Curtea are obligația verificării condițiilor de admisibilitate a acesteia, prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și de art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională și al obiectului controlului de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legalei sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează să fie cercetate în ordine, constatarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 66 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 213 din 9 martie 2018, paragraful 38, și Decizia nr. 334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018, paragraful 27).

115. Curtea constată că prezenta obiecție de neconstituționalitate îndeplinește condiția de admisibilitate prevăzută de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de un număr de 28 de senatori aparținând partidului Alianța

pentru Unirea Românilor, respectiv de Înalta Curte de Casație și Justiție.

116. Cu privire la termenul în care poate fi sesizată instanța de contencios constituțional, Curtea reține că, potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, acesta este de 5 zile de la data depunerii legii adoptate la secretarii generali ai celor două Camere ale Parlamentului, respectiv de 2 zile, începând de la același moment, dacă legea a fost adoptată în procedură de urgență. Totodată, în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, care, potrivit art. 77 alin. (1) teza a doua din Constituție, se face în termen de cel mult 20 de zile de la primirea legii adoptate de Parlament, iar, potrivit art. 77 alin. (3) din Constituție, în termen de cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare. Ținând seama de aceste prevederi constituționale și legale, Curtea observă că legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată de Senat la data de 29 septembrie 2025, în calitate de primă Cameră sesizată, și de Camera Deputaților la data de 15 octombrie 2025, în calitate de Cameră decizională, fiind depusă în aceeași zi la secretarii generali ai celor două Camere în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 16 octombrie, așadar în interiorul termenului de protecție prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, fiind, în consecință, admisibilă din această perspectivă.

117. Sub aspectul obiectului sesizării, Curtea constată că aceasta vizează o lege care nu a fost încă promulgată, astfel că poate forma obiectul controlului de constituționalitate prevăzut de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție.

118. În consecință, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

119. O primă critică de neconstituționalitate vizează încălcarea principiului egalității în drepturi, în motivarea acesteia susținându-se, în esență, că se instituie o discriminare nejustificată, pe criteriul tipului de boală, între persoanele care suferă de boli oncologice și cele care suferă de alte boli grave și potențial fatale, având în vedere că, potrivit art. 55 alin. (2) din legea criticată, doar bolnavii cu afecțiuni oncologice pot primi, la cerere, 100% din valoarea activului lor personal sub formă de plată unică, toți ceilalți încadrându-se în regula stabilită la art. 55 alin. (1) din lege, în sensul că pot primi maximum 30% din valoarea activului său transferat către fondul de plată, la cerere, o singură dată, sub formă de plată unică acordată înaintea începerii plății pensiilor lunare, chiar dacă se află în situații medicale comparabile sau chiar mai grave din perspectiva prognosticului vital, a gradului de invaliditate și a impactului asupra calității vieții.

120. Cu privire la această critică, Curtea reține că obiectul criticii îl reprezintă excepția instituită de legiuitor prin dispozițiile art. 55 alin. (2) din legea supusă controlului de constituționalitate, de la plata fracționată a fondurilor din activul personal transferat către fondul de plată, prin care se stabilește un regim juridic special în ceea ce privește modul de plată a contribuțiilor la fondurile de pensii private. Critica de neconstituționalitate formulată prin raportare la dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție constă în evidențierea unui tratament juridic privilegiat acordat bolnavilor oncologici, care, în opinia autorilor obiecției, nu se justifică în mod obiectiv prin comparație cu alte categorii de persoane care suferă de afecțiuni grave, cu risc vital imediat și al căror tratament este deosebit de costisitor. În opinia autorilor obiecției, situațiile medicale ale pacienților cu afecțiuni oncologice sunt similare —

din perspectiva necesității accesului la fonduri financiare pentru tratament, îngrijiri medicale specializate și adaptări ale mediului de viață — cu cele ale pacienților suferind de alte boli grave cu prognostic rezervat sau sever.

121. Cu titlu preliminar, Curtea reține că, **în domeniul fondurilor de pensii** (pensii administrate privat — Pilonul II, pensii facultative — Pilonul III, pensii ocupaționale sau orice alt tip de pensie privată facultativă), **toți participanții și beneficiarii la un fond de pensii au aceleași drepturi și obligații și trebuie să li se aplice un tratament egal și nediscriminatoriu inclusiv în privința modalității de plată a pensiei**. Principiul egalității de tratament și interzicerea oricărei forme de discriminare directă sau indirectă sunt reglementate și în prezent, prin Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 18 iulie 2007 (art. 6), și prin Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 31 mai 2006 (art. 51). Ca expresie a principiului egalității în drepturi, toți participanții la un fond de pensii administrate privat, la un fond de pensii facultative sau la un fond de pensii ocupaționale, care contribuie sau/și în numele cărora s-au plătit contribuții la un astfel de fond pentru a beneficia de un drept viitor la o pensie privată, trebuie să aibă acces în mod egal, fără nicio discriminare directă sau indirectă, la aceeași/aceleași modalități de plată stabilite prin lege de legiuitor. Astfel, Curtea reține faptul că, de *lege lata*, până la intrarea în vigoare a legii criticate prin care se reglementează organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private, toți participanții care beneficiază de pensie pentru limită de vârstă în condițiile legii pensiilor publice, respectiv de o categorie similară de pensie stabilită în baza statutelor acordate unor categorii profesionale au dreptul, la cerere, la aceeași modalitate de plată a contravalorii activului personal net acumulat în contul lor, respectiv ca plată unică sau ca plăți eşalonate. Totodată, participanții/beneficiarii aflați în plată eşalonată au dreptul, pe tot parcursul derulării plăților, să solicite modificarea tipului de plată a activului personal net, respectiv din plată eşalonată în plată unică, modificarea valorii ratei și a modalității de plată.

122. Curtea reține că, prin noua Lege privind plata pensiilor private, opțiunea legiuitorului a fost de a reglementa următoarele modalități de plată a pensiilor private: (i) **plata eşalonată a pensiilor private de tip retragere programată**, efectuată în tranșe lunare (tranșe egale, cu excepția ultimei plăți lunare care va fi o plată reziduală), **pe o durată de cel puțin 8 ani**, până la rambursarea integrală a activului personal deținut de membrul unui fond de plată (art. 60 din legea criticată); în cazul decesului membrului survenit înainte de rambursarea integrală a activului personal, valoarea neîncasată a acestuia se plătește moștenitorilor membrului, sub formă de plată unică; (ii) **plata eşalonată a pensiilor private viagere reglementate la art. 64, efectuată în tranșe lunare fixe, până la data decesului membrului, beneficiarului sau supraviețuitorului**, după caz; moștenitorii membrului, beneficiarului sau supraviețuitorului au dreptul să primească doar sumele convenite și neîncasate de către acesta pentru perioada anterioară decesului; (iii) **plata, la cererea membrului unui fond de plată, a unei singure tranșe mai mari decât tranșele lunare, care poate fi de maximum 30% din valoarea activului său personal** [„avans din pensie” — art. 55 alin. (1)], **plătită o singură dată, sub formă de plată unică, acordată înaintea începerii plății eşalonate lunar a pensiei private**; după plata avansului din pensie de maximum 30%, plata pensiei private rămase din activul personal se va face în una dintre modalitățile de plată eşalonate lunar, menționate mai sus; (iv) **plata unică sau plăți eşalonate pe o perioadă de maximum 12 luni ale activului acumulat de un**

participant la un fond de pensii private atunci când cuantumul acestui activ personal nu depășește echivalentul a de 12 ori valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public de pensii (în prezent, valoarea indemnizației sociale pentru pensionari este de 1.281 lei, iar plafonul minim avut în vedere de legiuitor pentru o plată unică la cererea participantului în temeiul art. 50 alin. (3) este de 15.372 lei). Se constată că opțiunea legiuitorului pentru reglementarea acestor modalități de plată a pensiilor private corespunde **scopului** legitim și legal care a stat la baza înființării sistemului fondurilor de pensii administrate privat (Pilonul II) și al fondurilor de pensii facultative (Pilonul III), respectiv asigurarea unei pensii private, distincte și care suplimentează pensia acordată de sistemul public, pe baza colectării și investirii, în interesul participanților, a unei părți din contribuția individuală de asigurări sociale (Pilonul II) sau a unei contribuții facultative (Pilonul III). Prin modalitatea de plată a unei pensii private într-o tranșă mai mare, urmată de plăți lunare egale/retrageri programate, sau prin plata pensiei în tranșe egale eşalonate pe o durată rezonabilă de timp și fără a afecta substanța dreptului de pensie, legiuitorul urmărește să asigure participanților la fondurile de pensii un anumit nivel de venit pe viață ca opțiune implicită pentru faza de plată, aceasta fiind și o recomandare OCDE pentru proiectarea eficientă a planurilor de pensii cu contribuții definite (Recomandarea nr. 7 din setul de Recomandări OCDE privind proiectarea eficientă a planurilor de pensii cu contribuții definite). **Plata unică integrală sau plata eşalonată pe o perioadă de maximum 12 luni** reglementată la art. 50 alin. (3) din legea criticată este condiționată, așadar, de un **criteriu obiectiv** care privește **cuantumul** activului personal al unui participant din fiecare cont individual al său de pensii private, care trebuie să aibă la data deschiderii dreptului la pensia privată o valoare mai mică decât echivalentul a de 12 ori valoarea indemnizației sociale pentru pensionari. În acest caz, legiuitorul a menținut în legea criticată dreptul de opțiune al participantului de a cere fie *plata unică a cuantumului redus al activului său personal*, fie *plata eşalonată lunar pe o perioadă de maximum 12 luni*, pentru a nu afecta și mai mult substanța acestui drept cu o valoare și așa redusă (în acest caz, valoarea activului personal trebuie să fie mai mică decât 15.372 lei). Totodată, **Curtea reține că aceste modalități de plată sunt recunoscute și accesibile în mod egal tuturor participanților** care îndeplinesc condițiile legale aplicabile pentru deschiderea dreptului la pensia privată și care devin membri ai unui fond de plată prin încheierea unui contract de plată.

123. Distinct de modalitățile de plată antereferite, legiuitorul a instituit, cu titlu de excepție, la art. 55 alin. (2) din legea criticată, **o modalitate de plată unică a 100% din valoarea activului personal acumulat la un fond de pensii private din Pilonul II și din Pilonul III, la cererea exclusivă a unei categorii de participanți** care, la data deschiderii dreptului la pensia privată, suferă de afecțiuni oncologice. Prin soluția adoptată, legiuitorul **reintroduce**, așadar, la art. 55 alin. (2), **dreptul de opțiune al unor participanți cu privire la modalitatea de plată unică a 100% din activul personal acumulat** corespunzător pensiei private din Pilonul II și Pilonul III în situația în care aceste persoane suferă de afecțiuni oncologice în comparație cu ceilalți participanți, care suferă de alte afecțiuni decât cele oncologice sau nu sunt afectați de nicio boală de o asemenea gravitate.

124. Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul

principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (a se vedea Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Curtea Constituțională a mai reținut că este admisibilă diferența de tratament juridic pentru situații diferite atunci când aceasta se justifică în mod rațional și obiectiv (a se vedea, spre exemplu, Decizia nr. 168 din 10 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 24 februarie 1999, și Decizia nr. 231 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 561 din 24 iunie 2004). Totodată, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 23, sau Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003).

125. În lumina acestor statuări, Curtea constată că legiuitorul, deși a urmărit să renunțe la dreptul de opțiune reglementat prin Legea nr. 411/2004 și Legea nr. 204/2006, care permite oricărui participant/beneficiar să ceară plata unică și integrală a sumelor acumulate în activul său personal din fondurile de pensii, în realitate, prin legea criticată, acesta a introdus la art. 55 alin. (2) o excepție bazată pe un **criteriu subiectiv** care privește situația medicală a participanților suferind de afecțiuni oncologice, în funcție de care se recunoaște dreptul de opțiune (la cerere) pentru plata unică a 100% din valoarea activului personal doar persoanelor aflate în această situație medicală. Analizând excepția criticată, Curtea constată, totodată, că aceasta s-ar aplica diferențiat chiar pacienților oncologici, întrucât doar persoanele care suferă de o afecțiune oncologică **la data deschiderii dreptului la pensia privată** ar putea cere plata unică a 100% din activul personal, dar nu și cei care ar fi diagnosticați cu o boală oncologică ulterior începerii plății pensiei lunare. Totodată, Curtea reține că toate condițiile legale pentru dobândirea pensiei private — atât în ceea ce privește constituirea dreptului la pensie, cât și modalitatea concretă de plată a cuantumului pensiei private — reprezintă elemente pur **obiective**, bazate pe realități strict cuantificabile și certe, precum **vârsta de pensionare** și **contribuția** cu care persoanele au cotizat la fondurile de pensii private. Astfel, un participant are dreptul la o pensie privată de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare pentru limită de vârstă în sistemul public, iar suplimentar, potrivit legii criticate, obținerea unei pensii private este condiționată și de dobândirea calității de membru al unui fond de plată (art. 50 — *Condiții pentru dobândirea pensiei private*). Așadar, **Curtea reține că, în materia condițiilor legale pe care trebuie să le îndeplinească un participant pentru deschiderea dreptului la pensia privată, nu pot fi reglementate criterii care privesc situația personală a unor participanți** (criterii economice, sociale sau medicale), acestea nefiind obiective **pentru a legifera o modalitate de plată preferențială/privilegiată sau diferențiată sub aspectul cuantumului pensiei private din Pilonul II și Pilonul III**. În jurisprudența sa constantă, Curtea a constatat că orice diferențiere instituită de lege trebuie să fie bazată pe criterii obiective, raționale, rezonabile și proporționale și trebuie să existe o legătură logică și necesară între criteriul de diferențiere ales și **scopul legitim urmărit de legiuitor**.

126. Cu privire la criteriul de boală introdus prin legea criticată pentru reglementarea plății unice și integrale a activului personal, la cererea participanților vizați de acest criteriu, Curtea reține că, indiferent de tipul bolii de care suferă un grup de participanți, **modalitatea de plată a pensiei private nu se poate constitui ea însăși într-o măsură afirmativă pentru o**

categorie sau alta de pacienți. Fără a nega opțiunea Parlamentului de a legifera în anumite domenii măsuri afirmative în beneficiul unor categorii de persoane vulnerabile/defavorizate, în scopul asigurării unei protecții sau a accesului lor la exercitarea unor drepturi sau a unor libertăți fundamentale în condiții de egalitate de șanse, Curtea constată că, în domeniul reglementării modalității de plată a pensiilor private, nu se poate reține că o anumită categorie de bolnavi ar fi discriminată pe motiv de boală oncologică/altă boală, astfel încât să fie necesar să se activeze obligația statului pentru adoptarea unei asemenea măsuri ca cea reglementată la art. 55 alin. (2) din Legea privind plata pensiilor private. Prin urmare, nu se poate reține existența unei premise a discriminării persoanelor cu anumite afecțiuni, în ceea ce privește modalitatea de plată a unei pensii private, care să reclame o măsură afirmativă dedicată acestora.

127. În considerarea dreptului de proprietate privată al fiecărui participant/membru al unui fond de plată asupra activului său personal din contul său, modalitatea de plată a pensiei private este ea însăși un mod de exercitare efectivă a dreptului la pensie și nu ține de substanța dreptului, de aceea aceasta nu poate constitui o măsură afirmativă în acest domeniu, pe criteriu de boală. Pentru a reflecta și a respecta statutul de proprietar al activului personal, **este necesar ca modalitatea de plată a pensiei private să aibă o reglementare unitară, egală și accesibilă tuturor participanților după criterii legale obiective (vârstă, contribuție, cuantumul minim al activului pentru plată unică/eșalonată) și nu în funcție de particularități personale, precum criteriul afecțiunii medicale.** De altfel, Curtea observă că legea criticată reglementează o situație determinată în mod obiectiv, în care este recunoscută participantului la un fond de pensii private posibilitatea de obținere a integralității activului său personal printr-o plată unică. Este vorba despre ipoteza prevăzută la art. 50 alin. (3) din lege, în care valoarea activului unui participant la un fond de pensii private nu depășește echivalentul a de 12 ori valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public de pensii. În acest caz, Curtea reține că modalitatea de plată stabilită la art. 50 alin. (3), sub forma unei plăți unice sau a unei plăți eşalonate pe o perioadă de maximum 12 luni, la cererea participantului, are în vedere un **criteriu obiectiv, respectiv cuantumul minim al activului personal** care urmează a fi plătit, cuantumul fiind un criteriu justificat inclusiv de scopul legii privind plata pensiilor private.

128. Așadar, diferențierea modalității de plată a pensiei private către participanții care au contribuit la fondurile de pensii din Pilonul II și Pilonul III, în funcție de un criteriu generic de boală, nu poate fi justificată ca măsură afirmativă întrucât acest criteriu nu corespunde scopului și domeniului de reglementare a legii criticate. Măsurile afirmative de acest tip sunt necesare ori de câte ori există o discriminare pe motiv de boală care reclamă acțiunea afirmativă (privilegii justificate) din partea statului pentru a proteja grupurile vulnerabile sau discriminate la nivel societal. În cazul excepției criticate, necesitatea acoperirii unor costuri pentru tratamente medicale specifice unei boli oncologice nu poate fi asimilată unei discriminări pe motiv de boală pentru a justifica o măsură afirmativă. Legiuitorul are posibilitatea să reglementeze modalități de protejare și susținere a pacienților oncologici, precum și categorii de servicii de natură medicală, socială sau economică, așa cum sunt cele reglementate prin Legea nr. 293/2022 pentru prevenirea și combaterea cancerului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1077 din 8 noiembrie 2022, iar, în mod similar, pentru orice alte categorii de persoane cu diverse suferințe medicale, prin legislația specială în domeniu, cu măsuri specifice și adaptate nevoilor de ocrotire ale acestora.

129. În considerarea argumentelor de mai sus, Curtea reține că introducerea unui criteriu de boală în funcție de care o categorie de persoane este considerată îndreptățită să aibă un regim juridic mai favorabil în privința modalității de plată a pensiei private, doar prin prisma afecțiunii de care suferă, în comparație cu alte categorii care pot justifica într-o măsură comparabilă acordarea aceluiași regim derogatoriu de la regula generală, reprezintă o nesocotire a principiului egalității în drepturi consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție.

130. Totodată, introducerea unui criteriu bazat pe starea de sănătate a membrilor fondurilor de pensii constituie o diferențiere arbitrară prin care se denaturează însuși fundamentul conceptului de pensie, care nu mai apare ca un drept rezultat din contribuțiile plătite de participant la fondurile de pensie, ci dobândește fizionomia unei prestații de asigurări sociale de sănătate. Prin urmare, excepția reglementată la art. 55 alin. (2) din legea criticată încalcă principiul egalității în drepturi, întrucât instituie o discriminare care nu este bazată pe criterii obiective, ci, dimpotrivă, pe criteriul subiectiv al afecțiunii de care suferă membrul participant la un fond de pensii.

131. Având în vedere cele arătate, Curtea reține că Parlamentul are deplina libertate să stabilească modalitatea de plată a pensiilor private către participanții la fondurile de pensii din Pilonul II și Pilonul III, **cu condiția ca aceasta să se bazeze pe criterii obiective, să fie egală și accesibilă tuturor participanților**. Legiuitorul poate opta inclusiv pentru modalități de plată alternative sub formă de plată unică a activului personal sau plată eșalonată, în tranșe egale lunare pe o durată rezonabilă de timp, fără a afecta substanța dreptului. Dacă opțiunea legiuitorului este de a reglementa inclusiv modalitatea de plată unică integrală, la cererea participantului, a activului personal acumulat în contul său, atunci, în lipsa unor criterii obiective aplicabile tuturor participanților, fără discriminare, se va da prevalență dreptului de opțiune al fiecărui participant întemeiat pe atributele dreptului său de proprietate asupra activului personal acumulat pe durata contributivității la fondurile de pensii private. Altfel, Curtea reține că nu pot fi introduse alte criterii aleatorii, nejustificate în mod rațional și obiectiv, care să altereze caracterul cert al elementelor în funcție de care se pot stabili excepții de la regula plății fracționate.

132. În ceea ce privește susținerea formulată în motivarea obiecției de neconstituționalitate potrivit căreia procesul legislativ de adoptare a legii criticate ar fi fost influențat printr-un lobby medical sectorial și prin presiunea exercitată de asociațiile de pacienți oncologici, Curtea reamintește jurisprudența sa prin care a statuat că supozițiile, bănuielele sau temerile formulate în sesizările care îi sunt adresate nu se constituie în motive de neconstituționalitate apte să răstoarne prezumția de constituționalitate a normelor juridice. Criticile de neconstituționalitate trebuie să vizeze acte/fapte/conduite actuale și determinate pentru a susține neconstituționalitatea normei juridice, iar simplele bănuiele/supoziții nu pot viza sfera controlului de constituționalitate (Decizia nr. 678 din 29 septembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 946 din 15 octombrie 2020, paragraful 129).

133. O a doua critică de neconstituționalitate este construită în jurul **pretinsei încălcări a dispozițiilor din Legea fundamentală care consacră și garantează dreptul de proprietate privată**. Sub acest aspect, se susține, în esență, că este afectat atributul dispoziției asupra sumelor cu care membrul unui fond de plată a contribuit, prin aceea că, la împlinirea condițiilor legale pentru deschiderea dreptului la pensia privată, nu poate primi decât maximum 30% din valoarea activului său personal transferat către fondul de plată, ceea ce reprezintă o ingerință disproporționată și nejustificată în dreptul de proprietate privată, ce poate fi echivalată cu o expropriere.

134. Cu privire la aceste susțineri, Curtea reține, în prealabil, că Legea privind plata pensiilor private întregeste cadrul normativ existent în materie, fiind ultima dintr-un set de acte normative destinat configurării unui sistem de pensii private coerent și stabil, care să acopere într-o măsură cât mai înaltă nevoile financiare ale cetățenilor după încetarea activității retribuite pentru munca depusă, prin atingerea vârstei de pensionare.

135. Astfel, alături de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale — care a fost înlocuită recent de Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1089 din 4 decembrie 2023 —, au fost adoptate Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat (așa-numitul Pilonul II de pensii) și Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative (Pilonul III). Aceste două legi au fost adoptate pentru a oferi instrumentele legale pentru asigurarea creșterii calității vieții pensionarilor, art. 1 alin. (2) din Legea nr. 411/2004 (Pilonul II) stabilind chiar, în mod explicit, că scopul sistemului fondurilor de pensii administrate privat este asigurarea unei pensiilor private, distincte și care suplimentează pensia acordată de sistemul public, pe baza colectării și investirii, în interesul participanților, a unei părți din contribuția individuală de asigurări sociale, art. 2 alin. (1) pct. 22 din Legea nr. 204/2006 (Pilonul III) reluând, în același spirit, definiția potrivit căreia pensia facultativă reprezintă suma plătită periodic titularului sau beneficiarului, în mod suplimentar și distinct de cea furnizată de sistemul public.

136. Finalitatea ambelor legi a fost și este aceea de a suplimenta, într-o relație de complementaritate, veniturile beneficiarilor, astfel încât aceștia să fie protejați de lipsuri financiare în perioada de inactivitate ulterioară perioadei active din punctul de vedere al participării la piața muncii. Din rațiuni de coerență și sistematizare legislativă, pentru a nu afecta unitatea ideatică din corpul actului normativ și echilibrul reglementărilor conținute, niciuna dintre cele două legi nu a detaliat sistemul de efectuare a plăților, stipulând că acest demers legislativ trebuie realizat în termen 3 ani de la data intrării în vigoare a respectivelor legi (art. 154 din Legea nr. 411/2004, respectiv art. 95 din Legea nr. 204/2006). Legea criticată în prezenta cauză reprezintă o concretizare a acestor dispoziții, scopul său fiind acela de a oferi cadrul legal pentru organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private, fie că este vorba despre pensiile administrate privat în Pilonul II, fie de pensiile facultative din Pilonul III sau de cele ocupaționale (institute prin Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 10 din 8 ianuarie 2020). Până la intrarea în vigoare a legii criticate având ca scop organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private, prin norme emise de Autoritatea de Supraveghere Financiară a fost reglementat modul de utilizare a activului personal net al participantului la un fond de pensii private ca plată unică sau plăți eșalonate, la cerere, **modalitate de plată alternativă cu caracter temporar supusă condiției suspensive a intrării în vigoare a legii privind plata pensiilor private**.

137. Așadar, prevederile legii supuse controlului de constituționalitate în cauza de față trebuie interpretate coroborat cu cele ale legilor mai sus menționate. Or Legea nr. 411/2004 statuează că participantul este proprietarul activului personal din contul său, dând activului net o destinație unică și exclusivă, respectiv achiziționarea unei pensii private [art. 48 și art. 136 alin. (1) din Legea nr. 411/2004, respectiv art. 78 și art. 93 alin. (1) din Legea nr. 204/2006], idee preluată și reconfirmată în art. 59 alin. (1) din legea criticată, potrivit căruia membrul este proprietarul activului personal din contul său deschis la un fond de plată. Curtea apreciază că reglementările cuprinse în legea

critică nu sunt de natură să afecteze substanța dreptului de proprietate privată, pentru motivele care vor fi dezvoltate în continuare.

138. Reglementarea modului de exercitare a atributului dispoziției, criticată de autorii obiecției de neconstituționalitate pe considerentul că membrii fondurilor de plată nu pot accesa integral printr-o plată unică, ci doar fracționat, în tranșe lunare pe o perioadă de minimum 8 ani, valoarea activului lor personal transferat către fondul de plată, trebuie analizată prin filtrul testului de proporționalitate dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale. Astfel, testul de proporționalitate urmărește să stabilească dacă măsura legislativă în discuție răspunde finalității urmărite de legiuitor, respectiv aceea de a asigura un echilibru între scopul statului de a configura un sistem de pensii private solid, sustenabil și eficient, și respectarea dreptului de proprietate al membrilor asupra activului personal atunci când modalitatea legală de plată a pensiei private este fracționată și/sau eșalonată în tranșe lunare pe o perioadă de timp determinată.

139. Testul de proporționalitate vizează, de principiu, verificarea următoarelor condiții: măsura legislativă care determină restrângerea dreptului să răspundă unui **scop legitim**, să fie **adecvată** — capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, **necesară** pentru îndeplinirea scopului și **proporțională** — menită să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

140. În ipoteza examinată în cauza de față, Curtea observă, în ceea ce privește **scopul** pe care măsura îl urmărește, că acesta rezidă în dispozițiile art. 47 din Legea fundamentală, care obligă statul să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent, inclusiv prin garantarea dreptului la pensie, prin amenajarea unui sistem de pensii private care, așa cum rezultă și din recomandările OCDE (Recomandarea nr. 7 din setul de Recomandări OCDE privind proiectarea eficientă a planurilor de pensii cu contribuții definite), ar trebui să ofere atât un nivel suficient al veniturilor din pensii, pe viață, cât și să asigure o protecție eficientă împotriva riscului de longevitate în perioada de pensionare. Fracționarea plăților, criticată de autorii prezentelor obiecții de neconstituționalitate, are tocmai finalitatea de a asigura un timp cât mai îndelungat această sursă de venit, prin plăți periodice. Faptul că membrii fondurilor nu au acces la integralitatea fondurilor sub forma unei plăți unice integrale nu reprezintă o încălcare a dreptului de proprietate privată, ci reprezintă o măsură ce contribuie la menținerea viabilității și stabilității sistemului de plăți, dar și la previzionarea unor venituri suficiente pentru participanți pe toată durata vieții. Ideea centrală ce stă la baza eliberării succesei a fondurilor disponibile rezidă în aceea că atât pensiile administrate privat, cât și cele facultative au ca scop protecția persoanei prin evitarea riscului epuizării integrale a economiilor acumulate, în condițiile în care scopul acestora urmărește asigurarea unui venit constant după încetarea activității remunerate. Este vorba despre o modalitate de echilibrare a veniturilor obținute din salarii cu cele de care persoana va putea beneficia și ulterior momentului pensionării, astfel încât să nu devină vulnerabilă din punct de vedere financiar, economic, social, într-o perioadă a vieții în care, prin forța lucrurilor, este ireversibil diminuată capacitatea de muncă și de obținere de venituri din prestarea unei anumite activități, ca urmare a uzurii naturale, intervenite în timp, a organismului uman.

141. Așadar, **plafonarea cuantumului avansului din pensie la un procent de maximum 30% din valoarea activului personal**, care poate fi obținut de participant la cerere, o singură dată, sub formă de plată unică, înaintea începerii plății pensiei lunare, potrivit art. 55 alin. (1) și (3) din Legea privind plata pensiilor private, constituie o măsură ce **urmărește un**

scop legitim, acela de a preveni riscul de sărăcie la vârsta pensionării și de a garanta o distribuție echilibrată a resurselor pentru perioada de viață inactivă din punctul de vedere al muncii și, implicit de a asigura sustenabilitatea sistemului de pensii private, prin transformarea economiilor individuale acumulate în venituri lunare predictibile.

142. De asemenea, Curtea consideră că modalitatea de plată instituită prin legea criticată răspunde și cerinței impuse de testul de proporționalitate referitoare la **adecvarea** acesteia cu scopul urmărit, fiind capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului menționat. Eșalonarea în maniera preconizată de lege a cuantumului acumulat este rezonabilă, constituind o garanție pentru asigurarea funcționalității sistemului de plată a pensiilor private. Totodată, prin reglementarea acestui domeniu, **statul își îndeplinește o obligație pozitivă** ce rezultă din art. 47 din Constituție, urmărind scopul de a asigura un nivel de trai decent și pentru perioada de pensie a cetățenilor, prin asigurarea plății unei pensii private în mod suplimentar și distinct de pensia furnizată de sistemul public.

143. În ceea ce privește **caracterul necesar** al măsurii, Curtea constată că soluția legislativă reglementată prin legea criticată este destinată asigurării eficacității sistemului de plăți a pensiilor private, obiectiv deosebit de important în contextul obligațiilor de ordin social pe care statul român le are față de propriii cetățeni. Sunt relevante sub acest aspect cele reținute în expunerea de motive a legii, în sensul că statul român a ales această modalitate de plată raportându-se și la bunele practici internaționale, precum și la standardele OCDE. Astfel, în aceeași Recomandare nr. 7, mai sus referită, se precizează că „Se poate oferi flexibilitate prin permiterea unor plăți pe viață parțiale, amânate sau întârziate, combinate cu retrageri programate. Plățile unice integrale ar trebui descurajate în general, cu excepția cazurilor de solduri mici sau circumstanțe extreme”.

144. Totodată, caracterul necesar al măsurii este în mod rațional justificat în expunerea de motive a legii, fiind cea mai eficientă metodă de asigurare a unui nivel financiar rezonabil după pensionare pentru participanții la fonduri, având în vedere prognosticul ascendent de accesare a pensiilor private determinate de ajungerea la momentul deschiderii dreptului de pensie a unei generații sensibil mai numeroasă decât cele de până acum, plata eșalonată fiind, practic, singura care asigură sustenabilitatea sistemului.

145. În fine, Curtea constată că măsura este, totodată, și **proporțională cu scopul urmărit**, fiind aptă să asigure un just echilibru între interesele concurente existente în situația analizată, și anume între **interesul individual** al participanților la fonduri de pensie, constând în obținerea unui venit suplimentar față de cel corespunzător din sistemul de pensii publice, repartizat pe o perioadă rezonabilă de timp, pe de o parte și, pe de altă parte, **interesul general** al societății constând în asigurarea protecției sociale la o scară cât mai extinsă și, în același timp, mai eficientă, realizată prin intermediul furnizorilor de pensii private, persoane juridice de drept privat cu obiect și activitate autorizate expres de stat și cărora statul le încredințează activitatea constând în administrarea fondurilor de plată și în efectuarea plății pensiilor private [art. 3 alin. (1) pct. 23 și 29 din legea criticată], în condițiile respectării regulilor de prudențialitate, conform art. 22 alin. (1) din legea supusă controlului de constituționalitate. Totodată, măsura asigură și **un just echilibru** între interesul individual al participanților la fondul de pensii private de a obține în mod garantat, într-o perioadă rezonabilă de timp și prin plăți recurente succesive, venitul la care sunt îndreptățiți prin exercitarea dreptului de proprietate asupra activului personal, pe de o parte și, pe de altă parte, **interesul furnizorilor de**

pensii private autorizați de stat să administreze și să plătească respectivele sume, fără a fi pusă în pericol însăși sustenabilitatea activității lor economice care trebuie garantată prin raportare la art. 45 coroborat cu art. 135 alin. (2) lit. a) din Constituție și nici a planurilor de pensii cu contribuții definite.

146. Sub acest aspect, sunt relevante și prevederile art. 135 alin. (2) din Legea nr. 411/2004, în conformitate cu care suma totală convenită pentru pensia privată nu poate fi mai mică decât valoarea contribuțiilor plătite, diminuată cu penalitățile de transfer și comisioanele legale, care sunt menite să garanteze că, în activitatea de administrare, fondurile de pensii private nu se îndepărtează de la finalitatea pentru care Legea nr. 411/2004 a instituit sistemul de pensii administrate privat. Soluția legislativă a fost menținută și în legea criticată privind plata pensiilor private, fiind instituită regula potrivit căreia plățile eșalonate lunar trebuie să aibă o valoare cel puțin egală cu valoarea activului menționat în contractul de plată, diminuată cu comisioanele legale, în caz contrar, diferența valorică necesară fiind suportată din provizionul tehnic prevăzut în acest scop. (art. 60 și art. 62 din legea criticată).

147. În concluzie, măsura plății către membrii fondurilor de plată a unui avans de maximum 30% din valoarea activului personal transferat către fondul de plată, la cerere, o singură dată, sub formă de plată unică acordată înaintea începerii plății pensiilor lunare, nu aduce atingere substanței dreptului de proprietate al participanților, influențând doar modul de exercitare a acestuia, în concordanță cu dispozițiile art. 44 alin. (1) și (2) din Constituție, în temeiul cărora legiuitorul, având dreptul de a stabili conținutul și limitele dreptului de proprietate, poate stabili inclusiv modalități de plată alternative a pensiilor private, sub forma plăților unice sau eșalonate, reglementând atât plafoane de avansuri mai mari, cât și perioade mai reduse pentru plățile eșalonate.

148. O altă critică este cea privind **pretinsa expropriere care ar surveni ca urmare a măsurii criticate**. Sub acest aspect, Curtea reține că exproprierea, în sensul art. 44 alin. (3) din Constituție, presupune transferul forțat al dreptului de proprietate către stat sau către o entitate publică, cu titlu definitiv. În cazul de față, **nu există o deposedare** de sumele acumulate: acestea rămân în proprietatea privată a participantului, fiind doar transformate, printr-un act de gestiune legală, în **drepturi de creanță** asupra furnizorului de pensii, care plătește lunar pensia convenită. Stabilirea unui cuantum al avansului din pensia facultativă și eșalonarea plății pensiei pe o perioadă de minimum 8 ani sunt măsuri proporționale cu scopul legitim urmărit, care au avut în vedere speranța de viață din România și sustenabilitatea fondurilor de pensii private și facultative.

149. Curtea constată, așadar, că nu se poate pune nici problema unei exproprieri, ipoteză în care dreptul de proprietate este transferat din patrimoniul titularului în cel al statului. În lumina celor mai sus arătate, este evident că este improprie paralela cu exproprierea, ca modalitate de trecere forțată a unui bun din patrimoniul titularului în cel al statului. Pensia reprezintă, incontestabil, un bun, astfel cum însăși Curtea Constituțională a statuat în repetate rânduri, dar este evident că în situația de față nu este întrunit elementul esențial al exproprierii, și anume pierderea dreptului de proprietate, având în vedere prevederile de lege mai sus citate care accentuează faptul că activul este și rămâne proprietate a participantului la fondul de pensii, respectiv de plată.

150. De altfel, Curtea observă că prin Decizia nr. 200 din 24 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 1 iulie 2021, paragraful 45, referindu-se la cota de contribuție la fondul de pensii administrate privat, a constatat că prevederile art. 48 din Legea nr. 411/2004, potrivit cărora „(1) Participantul este proprietarul activului personal din contul său. (2) Activul personal nu poate face obiectul unei

executări silite sau al unei tranzacții, sub sancțiunea nulității actelor respective. (3) Activul personal nu poate fi cesionat sau gajat, sub sancțiunea nulității actelor respective”, reprezintă garanții depline că măsura criticată nu încalcă dreptul de proprietate al participanților la sistemul fondurilor private de pensii asupra activului personal.

151. Prin decizia citată (paragraful 46), Curtea a reiterat, totodată, jurisprudența sa constantă în care evocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului potrivit căreia drepturile decurgând din sistemul de asigurări sociale sunt drepturi patrimoniale protejate de art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fără ca aceasta să însemne că implică un drept la dobândirea proprietății sau la o pensie într-un anumit cuantum (a se vedea, exemplificativ, Decizia Curții Constituționale nr. 900 din 15 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1274 din 22 decembrie 2020, paragraful 113).

152. Totodată, Curtea a respins ca neîntemeiate și criticile formulate din perspectiva dispozițiilor constituționale cuprinse în **art. 47 alin. (1) referitor la nivelul de trai decent al cetățenilor**, apreciind că nu se poate stabili o legătură certă între efectele pe care le va avea asupra cuantumului pensiei private adoptarea măsurii criticate, pe de o parte, și o presupusă diminuare a calității vieții titularilor pensiei private, pe de altă parte (paragraful 49 din Decizia nr. 200 din 24 martie 2021).

153. Curtea constată că Legea nr. 411/2004 a reglementat doar modul de utilizare a activului personal net al participantului în lipsa unei legi speciale pentru organizarea plății pensiilor private și **nu a prevăzut modalități de plată a pensiei private sub forma de plată unică integrală** de la momentul îndeplinirii condițiilor legale de pensionare, ci, dimpotrivă, a reglementat în mod expres pensia privată ca o prestație în timp, succesivă, lunară. Mai mult, în art. 154, legiuitorul a prevăzut în mod expres faptul că organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private și supravegheate de A.S.F. se stabilesc prin lege specială. Or, această lege specială, dedicată plății pensiilor private, care formează obiectul controlului de constituționalitate în cauza de față, urmărește, prin modalitatea de plată, atingerea scopului legitim al Legii nr. 411/2004. Încă din 2004, s-a statuat că legislația nu este definitivă și că va fi completată în ceea ce privește plata pensiilor private. În același sens sunt și dispozițiile art. 2 din Norma A.S.F. nr. 27/2017 privind utilizarea activului personal net al participantului la un fond de pensii administrat privat, care stabilesc că, până la intrarea în vigoare a legii privind organizarea și funcționarea sistemului de plată a pensiilor private, participantul, respectiv beneficiarul primește suma convenită ca plată unică sau plăți eșalonate, la cerere.

154. Totodată, Curtea observă că legiuitorul a reglementat mai multe opțiuni în ceea ce privește plata pensiilor private, care sunt flexibile și pot consta în obținerea unei pensii viagere (pe viață) sau a unor plăți programate pe minimum 8 ani. Astfel, stabilirea unei perioade minime de 8 ani pentru plățile programate se bazează pe date statistice solide și pe bune practici internaționale. Potrivit EUROSTAT, speranța de viață în România este de aproximativ 76,6 ani (80,5 ani pentru femei și 72,9 ani pentru bărbați). Acest lucru plasează speranța de viață în intervalul 8-15 ani, după pensionare, fiind aleasă, așadar, cea mai redusă perioadă a intervalului pentru plata pensiei private. Această soluție răspunde recomandărilor OCDE, care încurajează decumularea graduală a economiilor, evitând retragerile integrale. De altfel, OCDE recomandă ca **retragerile integrale să constituie excepții** și încurajează combinația între plăți programate și pensii viagere, cu flexibilitate pentru perioade lungi.

155. Pentru a beneficia de o parte din valoarea activului acumulat, participanții au opțiunea (nu obligația) de a retrage o

sumă forfetară de până la 30% din valoarea acumulată, conform prevederilor art. 55 alin. (1) din legea criticată, procent stabilit pe baza bunelor practici și experienței statelor din Uniunea Europeană, precum și în baza recomandărilor OCDE antereferte.

156. De asemenea, sub acest aspect, Curtea ia act și de informațiile potrivit cărora în majoritatea statelor UE și OCDE, pensiile private ocupaționale nu permit retragerea integrală a activului, ci doar o plată forfetară limitată (între 10% și 30%), restul fiind utilizat pentru plata unei pensii lunare. Astfel, în Croația, Malta și Germania retragerea sumelor forfetare din fondurile de pensii este limitată la 30%, în Irlanda, Polonia și Marea Britanie la 25%, iar în Olanda va fi limitată la 10% începând cu anul 2026. Accesul anticipat la economiile destinate obținerii unei pensii private trebuie considerat o măsură de ultimă instanță, aplicabilă doar în circumstanțe de dificultăți semnificative. Acesta reprezintă un principiu fundamental al reglementărilor și al practicilor internaționale în domeniul pensiilor, la nivelul Uniunii Europene și statelor membre ale OCDE, fiind menționat și în OECD Pensions Outlook 2024 (www.oecd.org).

157. Pentru activele care depășesc valoarea unui număr egal cu de 12 ori valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public, participantul își transferă activul la un furnizor și poate solicita plata într-o singură tranșă a maximum 30% din contravaloarea activului, în condițiile de taxare prevăzute de Codul fiscal, iar diferența o va încasa sub formă de pensie privată ca plăți lunare, pe o perioadă de minimum 8 ani, dacă activul personal o permite. Pragul minim a fost introdus în baza prevederilor art. 41 lit. h) din Legea nr. 411/2004, potrivit căruia se impune **stabilirea sumei necesare pentru obținerea unei pensii private minime**, astfel că s-a luat ca referință *valoarea indemnizației sociale pentru pensionari stabilită pentru sistemul public* (1.281 de lei la nivelul anului 2025). Această valoare reprezintă un prag minim, participanții cu active mai mari putând stabili o valoare lunară de plată mai ridicată, în funcție de valoarea activului. Perioada de plată pentru o mare parte din membri poate fi chiar mai mică decât perioada de 5 ani prevăzută la acest moment prin reglementările în vigoare privind utilizarea activului net al participantului. Astfel, acest prag este avantajos atât pentru participanții cu o valoare redusă a activelor, cât și pentru cei cu active ridicate. Dacă nivelul activului se situează sub contravaloarea a 12 indemnizații sociale, opțiunea de plată reglementată de legiuitor este alternativă, la cererea participantului, și se realizează direct de către administrator, fără transfer la furnizor, sub formă de plată unică integrală sau sub formă de plăți eşalonate pe o perioadă de 12 luni.

158. Legea criticată prevede că, în cazul pensiilor de tip retragere programată, sumele plătite către participant și/sau moștenitori vor fi cel puțin egale cu valoarea activului personal deținut la data intrării în plată, valoare a activului care cuprinde atât contribuțiile, cât și rezultatul investițional dobândit în perioada de acumulare, atât pentru Pilonul II, cât și pentru Pilonul III. **Activul transferat în contul de plată continuă să fie investit, conform prevederilor art. 48 din legea criticată**, membrul putând astfel beneficia de rezultate investiționale pe toată perioada de plată, existând, de asemenea, avantaje fiscale, fiind impozitat numai randamentul investițional. Astfel, administratorul suportă costurile cu transferul activului de la administrator la furnizor, după semnarea contractului de plată; transferul activului se realizează gratuit între administrator și furnizor, fără alte taxe, comisioane sau obligații fiscale; furnizorul suportă comisioanele de tranzacționare aferente investiției activelor participanților; furnizorul suportă taxa de depozitare a activelor participanților.

159. Legea privind plata pensiilor private **se aplică și Pilonului III de pensii facultative**, ca parte a reformei sistemului de pensii din România, care a urmărit diversificarea surselor de venit la vârsta pensionării și asigurarea sustenabilității financiare pe termen lung. Pilonul III este reglementat de Legea nr. 204/2006 și are același scop ca Pilonul II: acordarea unei pensii private plătite periodic titularului sau beneficiarului, în mod suplimentar și distinct de pensia furnizată de sistemul public. Astfel, potrivit art. 93 alin. (1) din Legea nr. 204/2006, **„activul personal este folosit numai pentru obținerea unei pensii facultative”**. Având în vedere criticile formulate, considerentele de la pct. 45 și 46 din Decizia nr. 200 din 24 martie 2021 a Curții Constituționale sunt aplicabile și Legii nr. 204/2006. În privința modalităților de plată a unei pensii facultative reglementate prin legea criticată, considerentele de la pct. 121 și 122 din prezenta decizie sunt aplicabile *mutatis mutandis*.

160. În mod similar Legii nr. 411/2004, art. 95 din Legea nr. 204/2006 prevede adoptarea unei legi speciale privind plata pensiilor facultative, adică legea supusă prezentului control de constituționalitate.

161. Plata integrală a activului provenit din pensia facultativă este permisă inclusiv în cazul acestor pensii, doar pentru conturile care nu au un nivel minim legal prevăzut pentru o pensie minimă, ceea ce confirmă opțiunea legiuitorului de a utiliza veniturile din pensiile facultative din Pilonul III sub forma unor pensii regulate și nu a unor plăți unice integrale. Acest fapt reiese din prevederile legale în vigoare, respectiv prevederile art. 93 din Legea nr. 204/2006, potrivit cărora: *„(2) Dreptul la pensia facultativă se deschide, la cererea participantului, cu îndeplinirea următoarelor condiții cumulative: a) participantul a împlinit vârsta de 60 de ani; (...) c) activul personal este cel puțin egal cu suma necesară obținerii pensiei facultative minime prevăzute prin normele adoptate de A.S.F. (...)”*, și ale art. 94 din Legea nr. 204/2006, care prevăd că: *„Se exceptează de la prevederile art. 93 situațiile în care: a) participantul nu îndeplinește condiția prevăzută la art. 93 alin. (2) lit. c) (adică nu are suma necesară obținerii unei pensii facultative), caz în care primește suma existentă în contul său ca plată unică sau plăți eşalonate în rate pe o durată de maximum 5 ani, la alegerea sa.”*

162. În ceea ce privește critica raportată la art. 45 din Constituție, referitoare la presupusa intervenție legislativă într-un contract liber încheiat de către participanți și fondurile de pensii, Curtea reține că prin art. 2 alin. (1) pct. 17 din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative legiuitorul definește fondul de pensii facultative, după cum urmează: *„17. fondul de pensii facultative reprezintă fondul constituit prin contract de societate civilă, încheiat între participanți, în conformitate cu prevederile Codului civil referitoare la societatea civilă particulară și cu dispozițiile prezentei legi;”*.

163. Prin Decizia nr. 200 din 24 martie 2021, precitată, Curtea a reținut că la baza întregului sistem de pensii private se află contractul de societate civilă încheiat între participanți, în conformitate cu prevederile Codului civil referitoare la societatea civilă particulară și cu dispozițiile Legii nr. 411/2004, prin care se constituie fondurile de pensii administrate privat. Curtea a observat că, în ciuda acestui fapt însă, acest contract are particularități majore care îl scot, practic, din sfera libertății de a contracta. Astfel, cu privire la participanții cu vârsta de până la 35 de ani, se observă că sunt obligați să încheie contractul de societate civilă. Mai mult decât atât, potrivit art. 33 alin. (1) din Legea nr. 411/2004, *„Persoana care nu a aderat la un fond de pensii în termen de 4 luni de la data la care este obligată prin efectul legii este repartizată aleatoriu la un fond de pensii de către instituția de evidență”*. În plus, persoanele între 35-45 de ani care au facultatea de a încheia un asemenea contract, la fel

ca persoanele obligate să adere, nu au nicio libertate de a stabili însuși obiectul contractului de societate civilă (a se vedea art. 10 din Legea nr. 411/2004). În sfârșit, însăși denumirea de act individual de aderare — definit de art. 2 alin. (1) pct. 4 din Legea nr. 411/2004 drept un înscris prin care o persoană își manifestă actul de voință de a fi parte la contractul de societate civilă și la prospectul schemei de pensii private — sugerează **natura juridică particulară a acestui contract de societate civilă, care îl situează dincolo de parametrii obișnuiți ai contractului de societate civilă, așa cum este el configurat în Codul civil**. Or, în aceste condiții, statul nu aduce o ingerință într-un contract format prin acordul liber de voință, câtă vreme, de la început, contractul de societate civilă nu a fost încheiat în mod liber de părțile lor, condiționat doar de limitele inerente încheierii contractelor care se regăsesc în Codul civil (paragraful 48).

164. În ceea ce privește critica referitoare la **invocarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție**, prin prisma faptului că legea ar afecta raporturile juridice încheiate sub imperiul legislației anterioare, prin limitarea dreptului participanților la fondurile de pensii administrate privat, respectiv facultative, de a dispune liber de propriile economii acumulate în contul de pensie, în sensul de a solicita plata integrală a valorii activului personal transferat către fondul de plată, Curtea constată că nu poate fi reținută.

165. Cu privire la principiul neretroactivității legii, Curtea Constituțională a statuat în mod constant în jurisprudența sa că o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că, în aceste cazuri, legea nouă nu face altceva decât să refuze supraviețuirea legii vechi și să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare (Decizia nr. 291 din 1 iulie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 753 din 18 august 2004). În cauză, nici măcar nu există o lege veche pe care legea nouă să o modifice, de vreme ce preconizata Lege privind plata pensiilor private, supusă în cauza de față controlului de constituționalitate, reglementează *ab novo* o zonă în care nu a existat o formă de legiferare, scopul însuși al legii în discuție fiind acela declarat în chiar denumirea sa. Așadar, prevederile legale criticate reglementează în domeniul lor propriu de aplicare, exclusiv pentru viitor, începând cu momentul de la care au intrat în vigoare, nicidecum pentru trecut. Stabilirea unei modalități reglementate de plată a pensiilor private nu poate fi interpretată ca o retroactivitate a legii analizate, pe considerentul că legea veche prevedea condiții mai favorabile — de vreme ce o astfel de reglementare nici nu exista —, ci de semnificația acțiunii legii noi în câmpul și timpul său propriu de aplicare. De altfel, în virtutea principiului *tempus regit actum*, un drept sau beneficiu se exercită în conformitate cu condițiile reglementate de legea în vigoare la momentul exercitării sau solicitării aceluia drept/beneficiu, și nu în raport cu reglementări legale anterioare. Cu alte cuvinte, legea contestată nu afectează validitatea contractelor anterioare, ci reglementează o etapă ulterioară, și anume plata pensiei.

166. Curtea observă, totodată, sub acest aspect, că Legea nr. 411/2004 prevede că **plata în tranșă unică se aplică doar până la adoptarea legislației privind plata pensiilor private** și va fi rezervată cazurilor în care activul nu este suficient pentru acordarea unei pensii, art. 136 din legea menționată precizând că participantul al cărui activ personal net nu este suficient pentru acordarea unei pensii private minime stabilite prin normele A.S.F. primește o plată unică sau plăți eșalonate în rate pe o durată de maximum 5 ani, la cerere.

167. Astfel, prin actul de aderare, participanții aderă la condițiile prospectului schemei de pensii private, condiții

prevăzute în conformitate cu legislația aplicabilă. Prevederile art. 136 din Legea nr. 411/2004 reglementează faptul că activul personal net este **folosit exclusiv pentru achiziționarea unei pensii private. Fac excepție de la această prevedere următoarele categorii:** a) beneficiarii care nu au calitatea de participant; b) persoanele care beneficiază de pensie de invaliditate în condițiile legii; c) persoanele al căror activ personal net la data retragerii este prea mic pentru a putea primi o pensie privată.

168. Așadar, plățile care s-au făcut până în prezent, în faza de acumulare, nu au fost plăți de pensie **privată, în baza unui contract, ci au fost plăți de activ personal, în condițiile speciale reglementate de legislația în vigoare**.

169. Astfel, prin elaborarea Legii privind plata pensiilor private **se ia în considerare crearea unui sistem de plată în avantajul participantului**, care să protejeze și prin care să se investească în continuare activele acumulate. În prezent, activul plătit în tranșă unică este supus taxării fiscale, iar cel plătit eșalonat este dezinvestit la momentul solicitării de plată și **nu beneficiază de randament investițional**. Odată cu începerea fazei de plată, participanții care au nivelul activului suficient de mare pentru obținerea de pensii private **vor încheia contracte de plată cu un furnizor**.

170. În concluzie, Curtea constată că **nu se încalcă principiul neretroactivității legii, respectiv al securității raporturilor juridice**, până la adoptarea legii privind plata pensiei private existând norme tranzitorii privind plata pensiei pentru participantul care îndeplinește condițiile legale de a avea acces la pensia privată, respectiv în cazul participantului al cărui activ personal net nu este suficient pentru acordarea unei pensii private minime stabilite prin norme A.S.F.

171. În acest cadru, Curtea are în vedere și o altă critică formulată în susținerea obiecției de neconstituționalitate, referitoare la **pretinsa nesocotire a principiului egalității în drepturi** ca urmare a unei diferențieri incorecte între persoanele care au valorificat, până la acest moment, prin ridicare integrală a activelor acumulate în fondurile de pensii și cele care, în viitor, sub imperiul legii criticate, ar urma să beneficieze de plata fracționată, eșalonată a acestora.

172. Față de această critică, Curtea amintește Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000, sau Decizia nr. 85 din 28 februarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 227 din 19 aprilie 2013, prin care s-a statuat că „respectarea egalității în drepturi, precum și a obligației de nediscriminare, stabilite prin prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, presupune luarea în considerare a tratamentului pe care legea îl prevede față de cei cărora li se aplică în decursul perioadei în care reglementările care sunt în vigoare, iar nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare. Reglementările juridice succesive pot prezenta în mod firesc diferențe determinate de condițiile obiective în care ele au fost adoptate”.

173. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că, dacă, prin jocul unor prevederi legale, anumite persoane pot ajunge în situații, apreciate subiectiv, prin prisma propriilor lor interese, ca defavorabile, acest fapt nu reprezintă o discriminare care să afecteze constituționalitatea textelor respective (Decizia nr. 44 din 24 aprilie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996, Decizia nr. 101 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346 din 12 mai 2014, sau Decizia nr. 244 din 3 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 9 august 2022).

174. În ceea ce privește criticile formulate prin raportare la **dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție**, pe motiv că

anumite prevederi cuprinse în Legea privind plata pensiilor private ar fi neclare, imprecise, lipsite de predictibilitate, Curtea apreciază că nu pot fi reținute.

175. Astfel, se susține că art. 101 alin. (2) din lege, care incriminează drept infracțiune „furnizarea de către o persoană de activități fără a deține autorizația sau aprobarea necesară conform prevederilor prezentei legi” are o exprimare generală, fără a indica în concret ce fel de activități vizează; se arată că art. 102 referitor la stabilirea contravențiilor abundă în neclarități și neconcordanțe, iar obligațiile impuse prin art. 21 lit. a) și c) au în vedere desfășurarea activității furnizorilor prin raportare la valori morale, precum „onestitate” sau „corectitudine”, sau prin raportare la obligații de diligență, a căror nerespectare implică o apreciere subiectivă în sarcina personalului însărcinat cu atribuții de control și constatare.

176. Sub acest aspect, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a considerat esențială raportarea la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia semnificația noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul textului despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. Este, în special, cazul profesioniștilor, care sunt obligați să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea profesiei lor, motiv pentru care se așteaptă din partea lor să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă (Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni* și *Militaru-Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, și Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi — S.R.L. și alții împotriva Italiei*, paragraful 109). În concret, cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat (Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza *Sunday Times împotriva Regatului Unit*) (a se vedea Decizia nr. 772 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din 3 mai 2017, paragrafele 22 și 23).

177. Curtea a mai reținut, totodată, că, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută și că una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, s-a subliniat că numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică, și că oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară. S-a arătat, prin aceeași jurisprudență, că nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna — din nou, deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 717 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 216 din 23 martie 2016, paragrafele 30 și 31, precum și Hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din 21 octombrie 2013 pronunțată în Cauza *Kafkaris împotriva Ciprului*, paragraful 141, și *Del Rio Prada împotriva Spaniei*, paragrafele 92 și 93).

178. Or, în cauza de față, este vorba despre reglementări cu un pronunțat caracter tehnic, specifice piețelor financiare, asupra cărora Autoritatea de Supraveghere Financiară exercită atribuții de reglementare, autorizare, supraveghere și control, această instituție deținând infrastructura logică pentru

a interveni în acest domeniu specific, prevederile criticate fiind susceptibile de a fi detaliate prin norme secundare, circumscrise legii. De altfel, este o realitate incontestabilă faptul că prin lege nu pot fi detaliate exhaustiv toate aspectele pe care le presupune aplicarea unui act normativ de nivel primar, prin lege stabilindu-se, de regulă, cadrul general și principiile aplicabile, fiind de principiu că se poate delega anumitor autorități, înființate cu acest scop specific, prerogativa de a reglementa aspecte tehnice și procedurale, prin reglementări secundare, fără posibilitatea de a modifica sau extinde obligațiile stabilite prin lege.

179. Sub acest aspect, Curtea reține că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 234 din 23 aprilie 2013, conferă A.S.F. atribuții de autorizare, reglementare, supraveghere și control asupra sistemului de pensii private, conform Legii nr. 411/2004 și Legii nr. 204/2006. De asemenea, art. 3 alin. (1) din ordonanța de urgență menționată stabilește că supravegherea exercitată de A.S.F. se realizează, printre altele, prin emiterea de reglementări, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

180. Rezultă de aici concluzia că reglementările A.S.F. nu sunt arbitrarie sau discreționare, ci sunt emise în temeiul și în limitele legii, acestea fiind supuse regulilor de transparență, prin publicare, și fiind, în același timp, susceptibile de contestare în fața instanțelor judecătorești de contencios administrativ, astfel că riscul afectării drepturilor fundamentale poate fi contracarat, dacă este cazul, prin instrumente juridice eficiente.

181. Referitor la criticile privitoare la pretinsa plajă prea extinsă a sancțiunilor aplicabile potrivit art. 102 alin. (5) din lege, prin care sunt stabilite limitele minime și maxime ale amenzii pentru persoane fizice de la 2.000 lei la 2.000.000 lei, iar pentru persoane juridice de la 0,1% la 0,5% din cifra de afaceri, Curtea constată, de asemenea, că nu pot fi reținute, dimensionarea și individualizarea acestora fiind necesar a se realiza în contextul concret al faptelor allegate, în considerarea tuturor împrejurărilor relevante, enumerate în mod detaliat la art. 100 alin. (3) din legea contestată: „gravitatea și durata încălcării prevederilor legale sau ale reglementărilor emise în aplicarea acestora; gradul de răspundere care revine persoanei fizice sau juridice responsabile de încălcarea prevederilor legale sau ale reglementărilor emise în aplicarea acestora și forma de vinovăție cu care fapta a fost săvârșită; importanța profiturilor obținute sau a veniturilor rezultate din evitarea pierderilor de către persoana fizică sau juridică responsabilă de încălcarea prevederilor legale sau ale reglementărilor emise în aplicarea acestora, în măsura în care acestea pot fi determinate; prejudiciile cauzate de membri, moștenitori, beneficiari sau supraviețuitori, după caz, ca urmare a încălcării prevederilor legale sau ale reglementărilor emise în aplicarea acestora, în măsura în care acestea pot fi determinate; încălcările anterioare ale prevederilor legale sau ale reglementărilor emise în aplicarea acestora săvârșite de persoana fizică sau juridică responsabilă; eventualele măsuri luate de către contravenient, ulterior săvârșirii faptei, pentru a limita pagubele, pentru acoperirea prejudiciului sau pentru remedierea deficiențelor produse prin săvârșirea faptei”.

182. Se mai critică lipsa de previzibilitate a dispozițiilor art. 18 alin. (2) lit. b) și e) din lege, referitoare la „situația financiară solidă”, respectiv la „probitatea morală a persoanelor fizice”, precum și a dispozițiilor art. 39, deoarece nu este clar ce presupun „cerințele de competență profesională”. Curtea reține, din memoriul transmis de A.S.F., în calitate de *amicus curiae*, că „aceștia sunt termeni consacrați și utilizați de toate entitățile reglementate și supravegheate de A.S.F. în toate cele 3 domenii de supraveghere financiară, fiind prevăzuți în Regulamentul

A.S.F. nr. 1/2019 privind evaluarea și aprobarea membrilor structurii de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie în cadrul entităților reglementate de Autoritatea de Supraveghere Financiară, cu modificările și completările ulterioare”.

183. Curtea constată că reglementările în speță sunt specifice piețelor financiare și se caracterizează printr-un grad ridicat de complexitate tehnică. Noțiuni precum „*situație financiară solidă*”, „*probitate morală*”, „*conflicte de interese*”, „*onestitate*”, „*corectitudine*” sunt caracteristice și frecvent utilizate în domeniile reglementate și supravegheate de A.S.F., aceste noțiuni fiind prevăzute în *Regulamentul A.S.F. nr. 1/2019, cu modificările și completările ulterioare*, care a respectat *Ghidul privind evaluarea adecvării membrilor structurii de conducere și a persoanelor care dețin funcții cheie, emis de Autoritatea Bancară Europeană, în temeiul art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 1.093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității Europene de Supraveghere (Autoritatea Bancară Europeană), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/78/CE a Comisiei („Regulamentul ABE”)*.

184. În acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 666 din 28 noiembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 301 din 5 aprilie 2024, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 163 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 237/2015 privind autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 800 din 28 octombrie 2015, potrivit căroră: „constituie contravenții (...) nerespectarea de către societăți și de către persoanele care fac parte din conducerea acestora sau de către cele care dețin funcții-cheie ori alte funcții critice **a actelor delegate, standardelor tehnice de reglementare și a celor de aplicare emise de Comisia Europeană, precum și a reglementărilor emise de A.S.F. în aplicarea prezentei legi**”), prevederi similare celor criticate în prezenta cauză, reținând, în esență, următoarele: „(...) Cu privire la sfera de cuprindere a unor situații ipotetice într-o lege, Curtea Europeană a Drepturilor

Omului a statuat că, datorită principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile-tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație (de exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în *Cauza Cantoni împotriva Franței*, paragraful 31). (...) Previzibilitatea legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă. La fel se întâmplă și cu profesioniștii, obișnuiți să dea dovadă de o mare prudență în exercitarea activității lor. Astfel, se poate aștepta ca aceștia să acorde o atenție specială evaluării riscurilor pe care aceasta le prezintă. **Aplicând aceste considerente de principiu la cauza de față, din examinarea dispozițiilor art. 163 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 237/2015, corelate cu legislația specială din domeniul analizat**, Curtea constată că reglementarea criticată îndeplinește cerințele de claritate, precizie și previzibilitate impuse prin normele constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5), în componenta referitoare la calitatea normei juridice”.

185. În consecință, Curtea constată că Legea privind plata pensiilor private, sub aspectul Pilonului II și Pilonului III de pensii, îndeplinește cerințele principiului legalității, securității raporturilor juridice și al încrederii legitime prevăzute de art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

186. În fine, față de susținerea autorilor obiecției în sensul că, în totalitatea lor, criticile de neconstituționalitate pe care le-au formulat converg către demonstrarea neconstituționalității întregii legi supuse controlului, Curtea constată, ținând seama de considerentele reținute prin prezenta decizie care argumentează conformitatea cu Legea fundamentală a prevederilor de lege criticate punctual, cu excepția celor ale art. 55 alin. (2) din lege, că este neîntemeiată și obiecția de neconstituționalitate având ca obiect Legea privind plata pensiilor private, în ansamblul său.

187. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

I. Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că prevederile art. 55 alin. (2) din Legea privind plata pensiilor private sunt neconstituționale.

II. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și constată că prevederile art. 3 alin. (1) pct. 15 și 23, ale art. 3 alin. (1) pct. 31 lit. d), ale art. 5 alin. (1) lit. g), ale art. 7 alin. (1), ale art. 8 lit. b), ale art. 9, ale art. 11 alin. (2), ale art. 12 alin. (1) lit. b), ale art. 13 alin. (1), ale art. 18 alin. (2) lit. b), ale art. 20 alin. (2), ale art. 21 lit. a), b) și c), ale art. 22 alin. (1), ale art. 28 alin. (1) lit. i), ale art. 39, ale art. 43, ale art. 44 alin. (5), ale art. 51, ale art. 54, ale art. 55 alin. (1), (3) și (4), ale art. 56, ale art. 60, ale art. 66, ale art. 67 alin. (6), ale art. 101 alin. (2), ale art. 102 alin. (1) lit. a) pct. (i), lit. b) și c) și alin. (5) din Legea privind plata pensiilor private, precum și legea, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din 25 noiembrie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

ELENA-SIMINA TĂNĂSESCU

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu opinia majoritară, considerăm că obiecția de neconstituționalitate trebuia admisă și constatată neconstituționalitatea dispozițiilor Legii privind plata pensiilor private pentru argumentele expuse în continuare.

Potrivit art. 48 alin. (1) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat și art. 78 alin. (1) din Legea 204/2006 privind pensiile facultative, participantul la un fond de pensii este proprietarul exclusiv al activului personal din contul său format ca urmare a contribuțiilor plătite. Sumele acumulate în conturile individuale din Pilonul II și Pilonul III reprezintă proprietatea privată a participanților, activele personale putând fi folosite exclusiv pentru obținerea unei pensii private/facultative. Administratorii fondurilor au doar un drept de gestiune, iar statul exercită o supraveghere publică, fără a putea dispune de aceste active. Potrivit prevederilor legale, pensia privată/facultativă reprezintă suma plătită periodic participantului/titularului sau beneficiarului, în mod suplimentar și distinct de cea furnizată de sistemul public.

Cu privire la sistemul fondurilor de pensii administrate privat, identificat, în mod uzual, prin expresia Pilonul II de pensii, mai precis cu privire la natura juridică a contractului încheiat de către participanți și fondurile de pensii, prin Decizia nr. 200/2021, Curtea a reținut că „la baza întregului sistem de pensii private se află contractul de societate civilă încheiat între participanți, în conformitate cu prevederile Codului civil referitoare la societatea civilă particulară și cu dispozițiile Legii nr. 411/2004, prin care se constituie fondurile de pensii administrate privat. În ciuda acestui fapt însă, acest contract are particularități majore care îl scot, practic, din sfera libertății de a contracta. Astfel, cu privire la participanții cu vârsta de până la 35 de ani, se observă că sunt obligați să încheie contractul de societate civilă. Mai mult decât atât, potrivit art. 33 alin. (1) din Legea nr. 411/2004, *«Persoana care nu a aderat la un fond de pensii în termen de 4 luni de la data la care este obligată prin efectul legii este repartizată aleatoriu la un fond de pensii de către instituția de evidență»*. În plus, persoanele între 35 și 45 de ani care au facultatea de a încheia un asemenea contract, la fel ca persoanele obligate să adere, nu au nicio libertate de a stabili însuși obiectul contractului de societate civilă (a se vedea art. 10 din Legea nr. 411/2004). În sfârșit, însăși denumirea de act individual de aderare — definit de art. 2 alin. (1) pct. 4 din Legea nr. 411/2004 drept un înscris prin care o persoană își manifestă actul de voință de a fi parte la contractul de societate civilă și la prospectul schemei de pensii private — sugerează natura juridică particulară a acestui contract de societate civilă, care îl situează dincolo de parametrii obișnuiți ai contractului de societate civilă, așa cum este el configurat în Codul civil. Or, în aceste condiții, statul nu aduce o ingerință într-un contract format prin acordul liber de voință, câtă vreme, de la început, contractul de societate civilă nu a fost încheiat în mod liber de părțile lor, condiționat doar de limitele inerente încheierii contractelor care se regăsesc în Codul civil”.

Cu alte cuvinte, natura juridică mixtă a contractului presupune că, deși acesta nu a luat naștere prin acordul liber de voință al părților, odată încheiat, acesta este guvernat atât de legislația civilă, cât și de legislația specială în materia asigurărilor sociale, cu consecința că derularea sa este guvernată de principiul *„tempus regit actum”* aplicabil ambelor legislații.

Or, cu privire la modalitatea de plată, Legea nr. 411/2004 prevede la art. 36 că *„Participantul al cărui activ personal net nu este suficient pentru acordarea unei pensii private minime stabilite prin normele Comisiei primește o plată unică sau plăți eşalonate în rate pe o durată de maximum 5 ani, la cerere”*. Întrucât legea nu prevede condițiile pentru plata pensiei private, dispozițiile art. 36 au fost interpretate și aplicate prin analogie inclusiv situațiilor în care activul personal net ar fi fost suficient pentru acordarea unei pensii private minime, astfel că, la data la care ia naștere dreptul participantului la plata pensiei, acesta are

dreptul de a opta între două alternative: plata *uno ictu* a activului său ori plata eşalonată, lunară pe o perioadă de maximum 5 ani.

Cu privire la sistemul pensiilor facultative, identificat, în mod uzual, prin expresia Pilonul III de pensii, acesta se întemeiază pe contractul de societate civilă încheiat între participanți și administratorii fondurilor, în conformitate cu prevederile Codului civil, materializat sub forma unui act individual de aderare la prospectul schemei de pensii facultative care, potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) pct. 4 din Legea nr. 204/2006 este contractul scris, încheiat între persoana fizică și administrator, care conține acordul persoanei de a fi parte la contractul de societate civilă și la prospectul schemei de pensii. Potrivit art. 75 alin. (1) din același act normativ, acesta este un contract scris, încheiat între persoana fizică și administrator, inclusiv prin mijloace de comunicare la distanță, și conține acordul persoanei la contractul de societate și la prospectul schemei de pensii facultative, forma-cadru a acestui act fiind stabilită de ASF prin norme [art. 75 alin. (4) din lege]. Ca atare, este evident că nu se poate pune semnul egalității între contractele prevăzute la Pilonul II și Pilonul III de pensii, astfel că statul nu are drept de intervenție în ceea ce privește Pilonul III de pensii, care rămâne un contract civil *stricto sensu*, cu privire la care operează legea părților. Cu referire la modalitatea de plată, art. 93 și 96 din Legea nr. 204/2006 au fost interpretate și aplicate în sensul că dreptul la pensia facultativă se deschide la cererea participantului, care primește suma existentă în contul său ca *plată unică sau plăți eşalonate în rate pe o durată de maximum 5 ani, la alegerea sa*.

Soluțiile legislative cuprinse în legea criticată condiționează accesul participantului asupra activului personal deținut în contul său de încheierea unui contract de plată pe baza căruia pensia privată se plătește lunar, fiind exclusă posibilitatea opțiunii privind plata activului personal din contul său individual printr-o plată unică (art. 56 din lege). Potrivit expunerii de motive, elaborarea și adoptarea Legii privind plata pensiilor private este justificată, pe de o parte, de acumularea unor sume tot mai mari în conturile individuale ale participanților, pe care aceștia le solicită ca plată unică sau eşalonată, iar, pe de altă parte, de situația demografică în care cele mai însemnate valori eligibile la plată sunt așteptate începând cu anul 2030, ca urmare a îndeplinirii condițiilor de pensionare de un număr însemnat de participanți la fondurile de pensii private. Așadar, **legea nouă modifică modalitatea de plată a pensiilor private, cu consecința apariției unui conflict de legi în timp, ce ar fi impus reglementarea unor norme tranzitorii care să asigure aplicarea principiului neretroactivității legii civile, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituție.**

Potrivit art. 54 din Legea nr. 24/2000, dispozițiile tranzitorii cuprind *„măsurile ce se instituie cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări care urmează să fie înlocuită de noul act normativ”*, ele fiind necesar *„să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea celor două reglementări, astfel încât punerea în aplicare a noului act normativ să decurgă firesc și să evite retroactivitatea acestuia sau conflictul între norme succesive”*.

Curtea, în jurisprudența sa (de exemplu, prin Decizia nr. 631 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 77 din 29 ianuarie 2015), a reținut că principiul neretroactivității legii este o componentă a securității juridice [prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție], reglementată expres și separat prin art. 15 alin. (2) din Constituție, ceea ce înseamnă că legiuitorul constituant i-a acordat o atenție și importanță speciale în cadrul principiului general al securității juridice. Potrivit acestui principiu, o normă juridică acționează în timp din momentul intrării ei în vigoare și până în momentul ieșirii sale din vigoare și se bucură de prezumția de constituționalitate. Curtea a statuat că orice lege se aplică numai pentru viitor, cu

excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile, care are efecte și asupra raporturilor juridice penale sau contravenționale născute anterior intrării sale în vigoare.

Cu privire la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție, menționate în susținerea obiecției de neconstituționalitate, potrivit cărora legea dispune numai pentru viitor și care consacră principiul neretroactivității legii, pe cale jurisprudențială s-a arătat că singura excepție permisă de Legea fundamentală de la acest principiu o reprezintă legea penală sau contravențională mai favorabilă. La nivel infraconstituțional, principiul neretroactivității legii civile este prevăzut de art. 6 din Codul civil, cu denumirea marginală *Aplicarea în timp a legii civile*. Totodată, art. 3 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, cuprinde dispoziții referitoare la soluționarea conflictului de legi în timp, potrivit cărora actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor. Astfel, este vorba despre reguli imperative de la care nu se poate deroga în materie civilă, indiferent dacă în discuție sunt puse legi materiale sau legi procesuale. Așadar, chiar și în ipoteza în care legiuitorul ar dori în mod justificat să înlăture sau să atenueze unele situații nedrepte, nu poate realiza acest lucru prin intermediul unei legi care să aibă caracter retroactiv, ci trebuie să caute mijloacele adecvate care să nu vină în contradicție cu acest principiu constituțional (Decizia nr. 9 din 7 martie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 326 din 25 noiembrie 1994). Totodată, Curtea a statuat că o lege nu este retroactivă atunci când modifică pentru viitor o stare de drept născută anterior și nici atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că, în aceste cazuri, legea nouă nu face altceva decât să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare (Decizia nr. 330 din 27 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 28 ianuarie 2002, sau prin Decizia nr. 458 din 2 decembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 13 ianuarie 2004). Din această jurisprudență rezultă că retroactivitatea legii privește modificarea unei situații pentru trecut, iar nu reglementarea diferită a unei situații juridice pentru viitor (Decizia nr. 534 din 12 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 593 din 25 iulie 2017, paragraful 67). De asemenea, în virtutea principiului neretroactivității legii civile, legea nouă se va aplica — de la intrarea ei în vigoare — atât situațiilor juridice care se vor naște, se vor modifica ori se vor stinge după această dată, precum și efectelor viitoare ale raporturilor juridice trecute, iar pentru a exista retroactivitate ar trebui ca între cele două prevederi să fie o deosebire, în caz contrar continuitatea reglementării exclude, prin ipoteză, retroactivitatea celei noi (Decizia nr. 201 din 13 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 308 din 9 mai 2007, și Decizia nr. 908 din 16 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 27 ianuarie 2021, paragraful 98). Prin urmare, premisa analizării dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție este existența unui conflict real de legi în timp, și anume legea nouă să aibă un caracter novator, astfel încât noile reguli să fie susceptibile să se aplice situațiilor constituite înainte de intrarea acesteia în vigoare, în baza legii vechi (Decizia nr. 56 din 5 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 179 din 13 martie 2014).

Aplicând aceste considerente referitoare la principiul neretroactivității legii civile și la premisa conflictului de legi în timp, în cauza de față, constatăm că dispozițiile legii criticate reprezintă norme de drept substanțial care reglementează diferit modul în care operează obligația de plată a pensiei private, născute în baza unui contract încheiat anterior intrării în vigoare a legii criticate. Astfel, textul criticat nu reglementează diferit doar

procedura privind plata pensiei private, ci însăși executarea contractului de către una dintre părți, **dispozițiile de lege criticate modificând un element esențial al contractului și determinând alte consecințe juridice decât cele existente la momentul încheierii lui**. Reținem că situația juridică generată de încheierea actului juridic al părților, ce cuprinde efectele voite de acestea, este, din perspectiva determinării legii aplicabile în cazul conflictului de legi în timp, o *facta praeterita*, fiind consumată la momentul încheierii contractului. Acestor contracte li se pot aplica, în ceea ce privește aspectele esențiale, asimilate cauzei contractului, numai dispozițiile de lege în vigoare la momentul încheierii lor, dispoziții care supraviețuiesc chiar după intrarea în vigoare a legii noi. Așadar, prin eliminarea posibilității unei plăți unice și integrale a pensiei private, în contractele încheiate anterior intrării ei în vigoare, dispozițiile criticate încalcă principiul neretroactivității legii, deoarece instituie alte consecințe juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la momentul încheierii acestor contracte, potrivit principiului „*tempus regit actum*”.

Prin urmare, constatăm că, pentru a respecta principiul constituțional al neretroactivității legii civile, contractele încheiate înainte de intrarea în vigoare a legii criticate trebuiau să fie excluse din sfera de aplicare a acesteia, în ceea ce privește modalitatea de plată a pensiei private.

Mai mult, reținem că legea criticată afectează implicit dreptul de proprietate privată, din perspectiva speranței legitime născute în momentul încheierii contractului care vizează posibilitatea de a opta între o plată unică și plata lunară, eșalonată pe 5 ani a pensiei private. Există speranță legitimă atunci când există un temei legal care să prevadă acordarea dreptului revendicat. Constatăm că, potrivit celor statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în aplicarea prevederilor art. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru ca o „așteptare” să fie „legitimă”, aceasta trebuie să aibă o natură mai concretă decât o simplă speranță și să se bazeze pe o prevedere legală sau pe un act juridic, precum o hotărâre judecătorească, care să aibă legătură cu dreptul patrimonial în cauză (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 28 septembrie 2004, pronunțată în Cauza *Kopecky împotriva Slovaciei*).

Speranța legitimă de a obține plata integrală a pensiei private în momentul îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege izvorăște din însăși legea care guvernează contractul dintre părți și care, la data încheierii acestuia, prevedea acest drept. Această speranță a fost consolidată vreme de mai mulți ani (20 ani), prin aplicarea constantă a acestor dispoziții legale, care au constituit temeiul acordării pensiei private tuturor persoanelor care îndeplineau condițiile legale de pensionare. Or, legiuitorul nu poate impune condiții nerezonabile pentru persoanele care au încheiat contractele înainte de intrarea în vigoare a legii, fiind ținut să respecte o condiție de rezonabilitate — *est modus în rebus* —, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pericliteze securitatea raporturilor juridice. Astfel, statul are nu doar obligația negativă de a nu adopta măsuri care să afecteze proprietatea, ci și obligația pozitivă, de a asigura, cu alte cuvinte, de a garanta dreptul de proprietate privată. Prin urmare, textul constituțional al art. 44 determină, pe lângă obligația negativă a legiuitorului de a nu interveni printr-o dispoziție legislativă de stabilire a unei condiții excesive, în sensul de a împiedica titularul dreptului de proprietate de a se bucura de plenitudinea dreptului său, și o obligație pozitivă a acestuia de a asigura valorificarea acestui drept și de a proteja titularul dreptului de proprietate.

În consecință, **apreciem că este înfrânt justul echilibru care trebuie să existe între interesele generale și cele individuale, iar prin nerespectarea principiului proporționalității este afectat dreptul de proprietate al beneficiarului pensiei private**, sub aspectul speranței legitime de a obține plata integrală a pensiei private în momentul îndeplinirii condițiilor de pensionare

prevăzute de lege. Având în vedere aceste argumente, considerăm că legea criticată încalcă prevederile constituționale ale art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate privată, raportate la art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

Pentru aceste argumente, nu putem reține motivarea opiniei majoritare potrivit căreia „stabilirea unei modalități de plată a pensiilor private nu poate fi interpretată ca o retroactivitate a legii analizate, pe considerentul că legea veche prevedea condiții mai favorabile, de vreme ce o astfel de reglementare nici nu exista, ci are semnificația acțiunii legii noi în câmpul și timpul său propriu de aplicare”. Chiar dacă anterior nu a existat o lege expresă privind plata pensiilor private, plata acestor pensii s-a realizat vreme de mai mulți ani pe baza reglementărilor privind fondurile de pensii administrate privat și pensiile facultative, deci în baza unui cadru normativ adoptat de Parlament, care a oferit legitimitate speranței de a primi pensia privată printr-o plată unică, astfel că se impunea adoptarea unor norme tranzitorii care să asigure stabilitatea și securitatea raporturilor juridice.

În fine, nu putem ignora faptul că soluția legislativă potrivit căreia fondurile de pensii private nu vor mai efectua plata pensiilor, urmând a se înființa entități distincte, respectiv fonduri

de plată a pensiilor private, cărora li se vor transfera fondurile acumulate și care urmează a efectua plățile către membrii fondului de pensii este una disproporționată, care implică multiplicarea riscurilor determinate de posibila insolvență atât a fondului de pensii private, cât și a fondului de plată a pensiilor private, precum și multiplicarea costurilor, având în vedere că fiecare dintre aceste entități va percepe propriile comisioane în scopul acoperirii cheltuielilor realizării de profit. Astfel, dacă în prezent membrii fondurilor de pensii private se află în raporturi contractuale cu un singur fond, în concepția noii legi, aceste raporturi contractuale se vor diviza, plata urmând a fi efectuată de o altă entitate, nou-înființată în acest scop, fără a fi fundamentat în mod real de ce este necesară această divizare și multiplicare a costurilor care vor fi suportate de beneficiarii pensiilor private.

În concluzie, întrucât legea nu prevede norme tranzitorii care să excludă din sfera sa de aplicare contractele încheiate înainte de intrarea ei în vigoare, obiecția de neconstituționalitate ar fi trebuit admisă și constatată neconstituționalitatea Legii privind plata pensiilor private prin raportare la dispozițiile constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2), art. 44 alin. (1) și (2) și art. 53 din Legea fundamentală.

Judecători,
Gheorghe Stan
Deliorga Cristian

OPINIE SEPARATĂ

1. În dezacord cu soluția majoritară prin care a fost admisă **obiecția de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 55 alin. (2) din Legea privind plata pensiilor private**, considerându-se, prin Decizia nr. 676 din 25 noiembrie 2025, că sunt neconstituționale, apreciem că obiecția de neconstituționalitate care a vizat aceste prevederi **ar fi trebuit respinsă ca neîntemeiată**, conținutul normativ al acestora fiind în deplină concordanță cu dispozițiile cuprinse în art. 16 alin. (1) din Constituție.

2. În acest sens, arătăm că autorii obiecției formulate în Dosarul nr. 4.411A/2025 au susținut că se instituie o discriminare, pe criteriul tipului de boală, între persoanele care suferă de boli oncologice și cele care suferă de alte boli grave și potențial fatale. Astfel, potrivit art. 55 alin. (2) din Legea criticată, doar bolnavul cu afecțiuni oncologice poate primi, la cerere, 100% din valoarea activului său personal sub formă de plată unică, toți ceilalți încadrându-se în regula stabilită la art. 55 alin. (1) din lege, în sensul că pot primi maximum 30% din valoarea activului său personal transferat către fondul de plată, la cerere, o singură dată, sub formă de plată unică acordată înaintea începerii plății pensiilor lunare, chiar dacă se află în situații medicale comparabile sau uneori chiar mai grave.

3. Prin Decizia nr. 676 din 25 noiembrie 2025, Curtea, cu votul majorității judecătorilor, a apreciat că prevederile art. 55 alin. (2) din legea supusă controlului *a priori* de constituționalitate introduc un criteriu subiectiv în ceea ce privește aplicabilitatea regulii plății fracționate a sumelor acumulate în activul participanților la fondurile de pensii, respectiv oferind în mod nejustificat pacienților cu afecțiuni oncologice să beneficieze de o plată unică a sumelor acumulate în activul personal.

4. În expunerea punctului nostru de vedere, potrivit căruia textul de lege citat nu contravine principiului constituțional al egalității în drepturi, pornim de la bogata jurisprudență a Curții Constituționale, prin care a statuat că principiul la care facem referire presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea el nu exclude ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. Este adevărat, de asemenea, că „un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității

cetățenilor în fața legii și a autorităților publice” (Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Principiul egalității este nesocotit atunci când tratăm diferit două persoane sau situații între care nu există nicio distincție relevantă (încălcarea egalității formale) sau atunci când tratăm în mod identic două persoane sau situații care se află pe poziții diferite (încălcarea egalității substanțiale). Asigurarea egalității substanțiale obligă la un tratament diferențiat a persoanelor sau situațiilor care se află pe poziții diferite. Tratamentul diferențiat trebuie să fie proporțional cu diferența în care se află persoanele sau situațiile în speță. Curtea a reținut că, în felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar chiar și necesitatea lui (Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002, Decizia nr. 1.615/2011).

5. Prin prisma situației particulare a bolnavilor cu afecțiuni oncologice, arătăm că este evident că aceștia se află într-o situație diferită față de alte persoane și apreciem că este pe deplin justificat tratamentul juridic diferențiat aplicat de legiuitor prin textul de lege în discuție. Situația diferită în care se află persoanele cu boli oncologice rezultă, în esență, din următoarele aspecte: bolnavii oncologici au o fereastră terapeutică extrem de redusă, ca urmare au nevoie să dispună de resurse financiare considerabile pentru tratamentul inițial sau principal, astfel că orice întârziere sau întrerupere a tratamentului ori amânare a intervenției medicale poate avea consecințe grave sau chiar fatale asupra vieții acestor persoane. Tratamentele oncologice sunt printre cele mai costisitoare și mai sofisticate din sistemul medical actual, implicând terapii inovative, tehnologii avansate, protocoale terapeutice complexe și interinstituționale, astfel că prevederea legală criticată nu exprimă o favorizare nejustificată, ci reprezintă un răspuns legal al statului la necesitățile vitale ale bolnavilor oncologici, mai ales din perspectiva sensibilității temporale a tratamentelor oncologice, respectiv a urgenței cu care acestea trebuie administrate. Implicit, apare pe deplin justificat dreptul acordat de legiuitor acestei categorii de bolnavi de a beneficia de întreaga sumă ce a reprezentat contribuția la pensiile private

și/sau cele facultative, aceasta fiind esențială pentru viața și tratamentul persoanelor din această categorie socială.

6. Precizăm, totodată, că în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, statele beneficiază de o anumită marjă de apreciere în a decide dacă și în ce măsură diferențele între diversele situații similare justifică un tratament juridic diferit, iar scopul acestei marje variază în funcție de anumite circumstanțe, de domeniu și de context (hotărârile pronunțate în cauzele „*Aspecte privind regimul lingvistic în școlile belgiene împotriva Belgiei*”, paragraful 10, *Gaygusuz împotriva Austriei*, paragraful 42, *Bocancea și alții împotriva Moldovei*, paragraful 24).

7. În acest spirit, statul român a elaborat reglementări diferențiate dedicate diverselor categorii de bolnavi, adaptând în așa manieră politicile publice de sănătate, încât, printr-o evaluare obiectivă a nevoilor medicale, a prognosticului și a beneficiilor potențiale ale intervenției, să ajungă la dezideratul egalității de șanse la sănătate. Menționăm, exemplificativ, Strategia națională pentru combaterea bolilor cardiovasculare și cerebrovasculare 2025-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 582/2025, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 678 din 21 iulie 2025, destinată asigurării unui cadru integrat pentru prevenția, depistarea precoce, diagnosticul, tratamentul și monitorizarea bolilor cardiovasculare și cerebrovasculare, îmbunătățirea accesului la timp la tratamentul farmacologic al BCC, inclusiv la medicamentele de nouă generație și la proceduri intervenționale și chirurgicale. Există, de asemenea, o serie de programe naționale dedicate pacienților cu boli precum diabetul zaharat, bolile endocrine, hemofiliile și talasemie, boli rare, infecție HIV/SIDA, boli neurologice, tuberculoză și altele, prin intermediul cărora pacienții beneficiază de servicii medicale, servicii conexe, medicamente, materiale sanitare, dispozitive medicale și altele asemenea (conform site-ului Ministerului Sănătății, www.ms.ro).

8. Ca atare, apreciem că prevederile art. 55 alin. (2) din Legea privind plata pensiilor private nu trebuie privite ca o formă de discriminare pozitivă arbitrară a bolnavilor oncologici, ci ca o măsură afirmativă de echitate diferențiată, justificată prin specificul afecțiunilor oncologice, a investigațiilor și a tratamentelor necesare unui bolnav cu o astfel de afecțiune, a speranței de viață a acestora, respectiv de gradul semnificativ de respingere și izolare a persoanei care suferă de o boală oncologică.

9. Măsurile afirmative sau pozitive sunt acele soluții pe care le adoptă statul sau persoane juridice de drept privat pentru o persoană, un grup de persoane sau o comunitate, cu scopul de a asigura dezvoltarea lor firească și realizarea efectivă a egalității de șanse în ceea ce privește accesul la exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Măsurile pozitive pot să vizeze și protecția grupurilor defavorizate. Măsura afirmativă asigură deplina egalitate în exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu constituie un drept suplimentar acordat unei persoane, categorii de persoane sau comunități, ci o măsură specifică destinată prevenției și compensării dezavantajelor rezultate dintr-un criteriu protejat al persoanei sau a comunității sau izvorâte din situația specifică a acestora.

10. Prin soluția legislativă pe care Curtea a considerat-o neconstituțională prin decizia la care formulăm prezenta opinie separată, apreciem că legiuitorul a avut intenția de a preveni și de a compensa dezavantajele persoanelor cu afecțiuni oncologice, cu scopul de a le asigura realizarea efectivă a egalității de șanse în exercitarea drepturilor și libertăților acestora. Ca atare, în considerarea acestei finalități, legiuitorul a reglementat posibilitatea plății unice a pensiei din Pilonul 2 și 3 pentru persoanele cu afecțiuni oncologice, în comparație cu

celelalte persoane, care au un acces progresiv (plată eșalonată) la pensia respectivă.

11. Având în vedere cele arătate, apreciem că instanța constituțională nu putea reține încălcarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție ca urmare a faptului că doar în beneficiul persoanelor cu afecțiuni oncologice a fost instituită posibilitatea retragerii integrale a activului acumulat în fondul de pensii private/facultative. Totodată, în contextul multitudinii de măsuri pe care statul român le-a luat ca o obligație de a se îngriji pentru sănătatea unor categorii de bolnavi, apreciem că Legea criticată nu face o ierarhizare a suferinței umane, prioritizând-o pe cea generată de afecțiunile oncologice, ci compensează dezavantajele cu care se confruntă o persoană care suferă de o boală oncologică.

12. Este, desigur, de reflectat dacă legea nu ar trebui să includă anumite criterii științifice care să ajute la determinarea și a altor categorii de bolnavi cărora să li se poată aplica aceeași excepție de la regula plății parțiale. Încorporarea în prevederi normative a unor asemenea criterii este, fără îndoială, un demers extrem de dificil pentru legiuitor. În cadrul marjei sale de apreciere cu privire la politicile în domeniul sănătății și conexe acestora, trebuie să aibă o viziune largă, integrată, coordonată și echitabilă. În acest context, Curtea Constituțională nici nu are legitimitatea constituțională de a ameliora prin suplimentare soluția legislativă, rămânând în competența exclusivă a legiuitorului configurarea la nivel legal a măsurilor adecvate fiecărei categorii de bolnavi, adaptate specificităților acestora.

13. În argumentarea votului nostru contrar opiniei majoritare prin care Curtea a admis obiecția de neconstituționalitate și, în consecință, a eliminat soluția legislativă configurată de legiuitor potrivit căreia bolnavii cu afecțiuni oncologice ar fi putut să obțină o plată unică și integrală a sumelor acumulate în activele lor personale deschise la fondurile de pensii private/facultative, menționăm și cele statuate de însăși Curtea Constituțională printr-o decizie anterioară, respectiv Decizia nr. 187 din 4 aprilie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 13 aprilie 2023, prin care, la paragraful 67 a reținut că „legiuitorul este cel care își asumă politica de asigurări sociale și pensii, instanța de control constituțional nu are nici rolul și nici competența de a stabili ea însăși elementele acestei politici, ci de a verifica respectarea exigențelor constituționale inerente actelor normative adoptate de legiuitor în acest domeniu, iar nu oportunitatea unei măsuri de politică în materia pensiilor (...). Or, soluțiile legislative criticate constituie o opțiune a legiuitorului, expresie a politicii de asigurări sociale și pensii, fără a afecta vreo prevedere constituțională sau vreun principiu constituțional. În plus, Curtea observă că susținerile autorilor obiecției de neconstituționalitate reprezintă, în mare măsură, critici referitoare la oportunitatea adoptării ordonanței de urgență criticată. Din această perspectivă, Curtea reamintește că instanța de control constituțional nu decide dacă o lege este sau nu este bună, dacă este sau nu este eficientă sau dacă este ori nu este oportună. Numai Parlamentul poate hotărî, în limitele prevăzute în Constituție, asupra conținutului reglementărilor legale și oportunității adoptării acestora [în acest sens, Decizia nr. 203 din 29 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 9 decembrie 1999, punctul 3 lit. c)].”

14. Ca atare, considerăm că legiuitorul deține atributul suveran de a aprecia, în viitor, dacă este oportun să introducă și alte categorii de persoane în rândul celor care beneficiază de retragerea integrală, ca plată unică, a activului personal acumulat în fondul de pensii private/facultative, în măsura în care există o justificare obiectivă în acest sens.

15. Pentru toate aceste argumente, apreciem că **și obiecția de neconstituționalitate a prevederilor art. 55 alin. (2) din Legea privind plata pensiilor private ar fi trebuit respinsă, ca neîntemeiată.**

Judecător,
Asztalos Csaba-Ferenc
Judecător,
Mihaela Ciochină